

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA FINANCÍ

Komparace produktů investičního životního pojištění a výběr
optimálního produktu
Comparison of the variable life insurance products and selection of the
optimal product

Student: Barbora Mazurová

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Martina Borovcová, Ph.D.

Ostrava 2012

Zadání bakalářské práce

Student:

Barbora Mazurová

Studijní program:

B6202 Hospodářská politika a správa

Studijní obor:

6202R010 Finance

Specializace:

00 Finance

Téma:

Komparace produktů investičního životního pojištění a výběr optimálního produktu
Comparison of the Variable Life Insurance Products and Selection of the Optimal Product

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
2. Charakteristika investičního životního pojištění
3. Analýza vybraných produktů investičního životního pojištění
4. Výběr optimálního produktu pro konkrétní subjekt
5. Závěr

Seznam použité literatury

Seznam zkratk

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Seznam příloh

Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

DUCHÁČKOVÁ, Eva. *Principy pojištění a pojišťovnictví*. 3. přeprac. vyd. Praha: Ekopress, 2009. 224 s. ISBN 978-80-86929-51-4.

DUCHÁČKOVÁ, Eva a Jaroslav DAŇHEL. *Teorie pojistných trhů*. 1. vyd. Praha: Professional Publishing, 2005. 223 s. ISBN 978-80-7431-015-7.

KOLEKTIV AUTORŮ. *Životní pojištění*. 1. vyd. Praha: Grada, 2002. 104 s. ISBN 80-247-0146-4.

Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Martina Borovcová, Ph.D.**

Datum zadání: 25.11.2011

Datum odevzdání: 11.05.2012

Ing. Iveta Ratmanová, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

„Prohlašuji, že jsem celou práci vypracovala samostatně.“
V Ostravě dne

.....

Barbora Mazurová

Obsah

1	Úvod.....	5
2	Charakteristika investičního životního pojištění.....	7
2.1	Charakteristika životního pojištění.....	7
2.1.1	Základní pojmy	8
2.1.2	Role životního pojištění v ekonomice	9
2.1.3	Pojistné.....	9
2.1.4	Daňové zvýhodnění	11
2.2	Odvětví životního pojištění	11
2.2.1	Pojištění pro případ smrti.....	12
2.2.2	Pojištění pro případ dožití.....	12
2.2.3	Smíšené životní pojištění	13
2.3	Připojištění.....	14
2.4	Investiční životní pojištění.....	15
2.4.1	Pojistné plnění.....	16
2.4.2	Moderní investiční životní pojištění	17
2.4.3	Vznik a zánik investičního životního pojištění.....	17
2.4.4	Výhody a nevýhody investičního životního pojištění.....	19
2.4.5	Fondy investičního životního pojištění.....	20
2.4.6	Investiční životní pojištění v České republice	21
2.5	Metody vícekritériálního rozhodování	22
2.6	Metody stanovení vah kritérií.....	22
2.6.1	Metody přímého stanovení vah kritérií.....	23
2.6.2	Metoda postupného rozvrhu vah.....	23
2.6.3	Kompenzační metoda stanovení vah kritérií	24
2.6.4	Metody stanovení vah kritérií založené na párovém srovnávání.....	24
2.7	Metody vícekritériálního hodnocení variant.....	26
2.7.1	Metody nevyžadující informaci o kritériích	27
2.7.2	Metody vyžadující nominální informaci o kritériích.....	27
2.7.3	Metody vyžadující ordinální informace o kritériích	28
2.7.4	Metody vyžadující kardinální informace o kritériích	28

3	Analýza vybraných produktů investičního životního pojištění.....	31
3.1	Trh životního pojištění v České republice	31
3.2	Česká pojišťovna, a.s.	32
3.2.1	Charakteristika pojištění DIAMANT	33
3.3	Komerční pojišťovna, a.s.	35
3.3.1	Charakteristika pojištění VITAL INVEST	35
3.4	Pojišťovna České spořitelny, a. s., Vienna Insurance Group	37
3.4.1	Charakteristika pojištění FLEXI	37
3.5	Kooperativa pojišťovna, a.s., Vienna Insurance Group.....	39
3.5.1	Charakteristika pojištění PERSPEKTIVA.....	39
3.6	ČSOB Pojišťovna, a.s., člen holdingu ČSOB.....	41
3.6.1	Charakteristika pojištění VARIACE	41
4	Výběr optimálního produktu pro konkrétní subjekt.....	43
4.1	Charakteristika zvoleného subjektu.....	43
4.2	Stanovení variant a kritérií	43
4.3	Posuzovaná kritéria.....	44
4.4	Stanovení vah metodou párového srovnávání	47
4.5	Saatyho metoda stanovení vah	48
4.6	Srovnání vah kritérií a jejich aritmetický průměr	49
4.7	Metoda váženého součtu	49
4.8	Optimální produkt pro konkrétní subjekt	50
5	Závěr	52
	Seznam použité literatury	54
	Seznam zkratk.....	56
	Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce	

1 Úvod

Životní pojištění hraje v životě člověka velkou roli, především v současné době, kdy se ve společnosti projevuje větší starost o osobní zabezpečení v průběhu života a také ve stáří. Důležitým aspektem je také zabezpečení rodiny. Právě pojištění slouží k eliminaci a vyrovnaní se s negativními důsledky nahodilých událostí.

V případě úmrtí živitele rodiny jsou díky pojištění zajištěni pozůstalí, kterým je vyplacena finanční částka a může jim tak pomoci překlenout složité životní období. Také v průběhu života pojištěného jej pojištění může zajistit, například v případě úrazu a léčení jeho následků, výpadku příjmů v souvislosti s nemocí a invaliditou. V poslední době se také rozvíjí připojištění vážných chorob, jejichž léčení je značně nákladné.

Životní pojištění zajišťuje pojištěnému prostředky na stáří, například ve formě ochrany proti důsledku rizika dožití se určitého věku, kdy je mu, v případě, že se dožije konce pojistné doby, vyplacena sjednaná pojistná částka. Díky životnímu pojištění může také člověk spořit a zajistit si tak finance do důchodového věku.

V poslední době roste obliba investičního životního pojištění, které spojuje pojištění a možnost realizace investičních přání pojištěného. Investiční životní pojištění je jedním z nejúspěšnějších pojištění v současnosti a tuto pozici si i nadále udržuje. Může díky němu investovat opravdu každý člověk, který má na výběr z široké škály fondů i investičních strategií, pojištění si tedy přizpůsobí podle svých potřeb. Výběr pojištění není jednoduchou záležitostí, pro člověka se jedná o rozhodnutí na mnoho let dopředu.

Cílem této práce je výběr optimálního produktu investičního životního pojištění pro konkrétní subjekt.

Práce je, mimo úvodu a závěru, rozdělena do tří částí. V první části je charakterizováno životní pojištění jako celek, jeho role v ekonomice, výhody pro klienta a odvětví životního pojištění. Dále je zde popsáno investiční životní pojištění, jeho základní parametry a možnosti investování. Teoreticky jsou v této části také popsány metody vícekritériálního rozhodování, stanovení vah a ohodnocení variant a jejich rozdělení. Vybrané metody jsou dále použity v třetí, praktické části.

Druhá část je zaměřena na popis trhu životního pojištění v České republice. Je zde proveden výběr pojišťoven, jejichž produkty jsou dále komparovány. Následně je v této části provedena charakteristika těchto pojišťoven a vybraných produktů.

Ve třetí, praktické, části je popsán subjekt, pro který je vybírán produkt investičního životního pojištění, stanoveny varianty a kritéria pro následnou komparaci. Následně jsou produkty porovnávány pomocí metod vícekritériálního rozhodování. Tento proces vede k výběru optimálního produktu investičního životního pojištění pro daný subjekt.

2 Charakteristika investičního životního pojištění

Kapitola je věnována popisu životního pojištění. V první části je charakterizováno životní pojištění, jeho základní podoby a možnosti připojištění. V druhé části je popsáno investiční životní pojištění, formy jeho vzniku a zániku, výhody, nevýhody a možnosti investování klienta. Ve třetí části jsou pak uvedeny metody, na základě kterých bude vybrán optimální produkt investičního životního pojištění.

2.1 Charakteristika životního pojištění

Životní pojištění zahrnuje krytí důsledků rizik, která ohrožují životy lidí. V minulosti bylo nazýváno pojištěním na život. Hlavní význam byl přikládán krytí pojistného nebezpečí úmrtí, v návaznosti na krytí potřeb pozůstalých, finančně závislých osob, při úmrtí pojištěného, který byl živitelem rodiny. V té době se jednalo spíše o skromnou podporu, neboť valná část pojistného plnění byla využita na náklady spojené s pohřbem.

Dnešní nabídka pojistných produktů v životním pojištění je široká a neustále se vyvíjí. V rámci životního pojištění se uplatňují výplaty pojistných plnění v případě pojistných událostí, které se dotýkají života pojištěných osob nebo jiných osob.

Životní pojištění má charakter obnosového pojištění, je tedy dopředu sjednána pojistná částka, která je vyplacena v případě smrti pojištěného nebo v případě dožití se sjednaného okamžiku.

Životním pojištěním jsou kryty důsledky dvou základních rizik, a to rizika úmrtí a rizika dožití se určitého věku. V současné době se v rámci pojištění a konstrukce produktů tato dvě rizika kombinují. Mimo to bývají do krytí v produktech také často zahrnuta další pojistná nebezpečí neživotního charakteru, například invalidita, úraz, vážné nemoci apod.

Krytí důsledků pojistného nebezpečí v případě úmrtí je stále nezbytnou součástí životního pojištění, v poslední době však nabývá na stále větším významu pojištění pro případ dožití, kdy je pojištěnému vyplacena sjednaná pojistná částka v případě, že se dožije konce pojistné doby. Jedná se tedy o produkt zaměřený na zabezpečení osoby při dožití se určitého věku.

Tím, že životní pojištění zahrnuje krytí důsledků pojistného nebezpečí úmrtí a dožití prostřednictvím sjednání určité velikosti pojistné částky, kterou si volí pojistník, plní vedle vlastního krytí rizik i spořicí funkci. Pojistník tedy může využívat pojištění jako spořicí, či investiční instrument, neboť životní pojištění vytváří specifickým způsobem úspory.

2.1.1 Základní pojmy

V souvislosti s životním pojištěním je důležité zmínit některé pojmy, které s ním souvisí. Podle zákona č.37/2004 Sb., o pojistné smlouvě a o změně souvisejících zákonů jsou popsány specifické pojmy. V následujícím textu jsou tyto pojmy stručně vymezeny.

Pojistitel má oprávnění provozovat pojišťovací činnost dle zvláštního zákona. Je to právnická osoba.

Pojistník s pojistitelem uzavírá pojistnou smlouvu a zavazuje se v ní platit pojistné za pojistnou ochranu.

Pojištěný je osoba, na jejíž život, zdraví, majetek, odpovědnost za škodu nebo jiné hodnoty pojistného zájmu se soukromé pojištění vztahuje. Je to osoba, které na základě uzavřené pojistné smlouvy vzniká právo na pojistné plnění, a to bez ohledu na to, zda pojištění sjednala sama, nebo jiná osoba.

Oprávněné osobě v důsledku pojistné události vznikne právo na pojistné plnění.

Obmyšlenému vyplácí pojišťovna pojistné plnění v případě smrti pojištěného. Je určena pojistníkem v pojistné smlouvě.

Nahodilá skutečnost vyjadřuje skutečnost, která je možná a u které není jisté, zda v době trvání pojištění vůbec nastane, nebo není známa doba jejího vzniku.

Pojistná událost představuje nahodilou skutečnost, blíže označenou v pojistné smlouvě nebo ve zvláštním právním předpisu, na který se pojistná smlouva odvolává, s kterou je spojen vznik povinnosti pojistitele poskytnout pojistné plnění.

Pojistná doba zahrnuje dobu, na kterou je pojištění sjednáno. Pojištění může být sjednáno na dobu určitou nebo neurčitou.

Pojistné období je časové období dohodnuté v pojistné smlouvě, za které se platí pojistné.

Pojistné stanoví pojišťovna jako cenu za poskytovanou pojistnou ochranu. Je sjednáváno ve smlouvě a uvádí se jak výše, tak způsob placení.

Pojistné plnění se odvíjí od předem sjednané částky v pojistné smlouvě. Je to peněžní částka vyplacená pojistitelem po vzniku pojistné události.

Pojistné nebezpečí je možná příčina vzniku pojistné události.

Pojistné riziko představuje míru pravděpodobnosti vzniku pojistné události vyvolané pojistným nebezpečím.

2.1.2 Role životního pojištění v ekonomice

Životní pojištění má význam pro jednotlivce, rodinu a příbuzné, ale také význam společenský a národohospodářský. Přináší především efekt tlumení inflace, financování investic, je přínosem pro státní rozpočet a také doplňkem státního důchodového pojištění

Tlumení inflace je dosahováno tím, že životní pojištění je zpravidla dlouhodobý produkt na 10 a více let. Ten, kdo se rozhodne pravidelně platit pojistné, odkládá svou spotřebu, což má v zásadě protiinflační charakter.

Financování investic je dalším důležitým efektem. Rozhodující část pojistného placeného klienty pojišťoven je kumulována jako jejich úspory v technických rezervách. Pojišťovna musí zabezpečit jejich zhodnocování a obezřetně a efektivně hospodařit s aktivy. Pojišťovny investují například do státních dluhopisů, akcií a jiných cenných papírů, umisťují své prostředky také na termínované vklady v bankách apod. Tyto zdroje financování ekonomiky jsou výhodné, umožňují finančním institucím investovat do dlouhodobých aktiv (investic), poskytovat středně a dlouhodobé úvěry, podporovat likviditu bank a realizovat rozvojové záměry podniku.

V rámci **přínosů pro státní rozpočet ve formě daňových efektů** lze hovořit o zdanění zisků pojišťoven a o zdanění některých druhů pojistného plnění, resp. rozdílu mezi výší pojistného plnění a zaplaceným pojistným (srážková daň).

Životní pojištění je současně **doplňkem státního důchodového pojištění**. Některé produkty životního pojištění umožňují vhodně doplnit zabezpečení ze strany státu soukromou pojistnou ochranou, tím lze státu ulehčit i v sociální oblasti.

2.1.3 Pojistné

Pojistné představuje cenu, kterou platí pojistník pojistiteli za to, že mu poskytuje pojistnou ochranu. Je sjednáváno ve smlouvě a uvádí se jak jeho výše, tak způsob placení.

Pojistné je tvořeno třemi základními složkami, a to rizikovou složku pojistného, která slouží k pokrytí pojistného plnění v případě úmrtí a její velikost se odvíjí od výše sjednané pojistné částky, pojistné doby, velikosti rizika úmrtí a vývoje pravděpodobnosti úmrtí v průběhu pojistné doby. Další složkou je rezervotvorná složka pojistného, která je určena k pokrytí pojistných plnění při dožití se sjednaného okamžiku pojištěným. Poslední složkou

jsou pak kalkulované správní náklady, které souvisí s pokrytím nákladů spojených se správou životního pojištění.

Riziková a rezervotvorná složka tvoří tzv. netto pojistné. Pokud netto pojistné navýšíme o správní náklady, získáme celkové pojistné, označované jako brutto pojistné.

Způsob placení pojistného, které pojistník platí za poskytovanou pojistnou ochranu, může být ve smlouvě sjednán ve formě jednorázového pojistného, které je zapláceno najednou při uzavření smlouvy za celou pojistnou dobu nebo jako běžné pojistné, které je placené opakovaně vždy na začátku dohodnutých období (měsíce, čtvrtletí, pololetí, roku).

Výše netto pojistného je určována několika faktory. Řadíme mezi ně velikost pojistné částky, úroveň technické úrokové míry a ohodnocování rizika. Velikost pojistné částky je sjednávána v pojistné smlouvě, její velikost je určována pojistníkem často v závislosti na jeho finančních možnostech a záměrech. Technická úroková míra je garantovaná úroková míra, kterou je zaručeno minimální zhodnocení prostředků vkládaných do životního pojištění, to znamená výše minimálních výnosů z rezerv pojistného. Čím vyšší technická úroková míra, tím nižší pojistné. Její velikost je stanovována pojišťovnou v závislosti na možném dosažení zhodnocení technických rezerv z životního pojištění. Musí však dosahovat minimální výše, kterou v české republice určuje česká národní banka. Při ohodnocování pravděpodobnosti úmrtí se vychází z věku, ve kterém pojištěný vstupuje do pojištění, délky pojistné doby, pohlaví, zdravotního stavu, způsobu života pojištěného apod. Z tohoto důvodu je zájemce o pojištění povinen vyplnit zdravotní dotazník. Pojistitel si také může vyžádat zdravotní dokumentaci pojištěného a např. v případě nepříznivého zdravotního stavu odmítnout sjednání životního pojištění, neboť pravděpodobnost úmrtí je příliš vysoká.

V životním pojištění není neplacení pojistného vždy důvodem k zániku tohoto pojištění. Nemůže-li pojistník platit běžné pojistné, může po dohodě s pojišťovnou dojít k redukci pojistné částky (důchodu) nebo k redukci pojistné doby. V řadě případů má pojistník právo žádat o zrušení pojištění, což je spojeno s výplatou tzv. odbytného. Jedná se o zpětný odkup životního pojištění při předčasném ukončení platnosti pojistné smlouvy ze strany pojistníka. Je to částka rezerv pojistného s odpočtem neamortizovaných nákladů správního režie a tzv. manipulačního poplatku. V případě plné invalidity je možné uplatnit tzv. zproštění od placení pojistného.

2.1.4 Daňové zvýhodnění

Počínaje rokem 2001 lze uplatnit odpočty zaplaceného pojistného na soukromé životní pojištění a to podle zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů. V praxi existuje celá řada pojistných produktů, vzhledem k tomu, že stát měl zájem daňově zvýhodnit pouze ty produkty životního pojištění, které mají charakter pojištění na stáří a mohou doplnit státní důchodové pojištění, je však daňově zvýhodněno jen soukromé pojištění.

Soukromé životní pojištění zahrnuje tři druhy pojištění, a to pojištění na dožití se určitého věku, na smrt a dožití určitého věku a smíšené pojištění. Musí být splněny základní podmínky spočívající v tom, že jde o pojistnou smlouvu sjednanou mezi pojistníkem a pojišťovnou, výplata pojistného plnění je v této smlouvě sjednána až po 60 kalendářních měsících a současně nejdříve v roce dosažení věku 60 let.

Poplatník, platící pojistné, může po skončení roku uplatnit zvláštní nezdanitelnou částku (15 odst. 6 zákona) odpovídající pojistnému, které v souladu s pojistnou smlouvou na zdaňovací období zaplatil. Nejvýše však lze odečíst 12 000 Kč. Zaměstnanec uplatní odpočet u zaměstnavatele v termínu do 15. února daného roku. Předloží pojistnou smlouvu a potvrzení pojišťovny o výši pojistného zaplaceného v předchozím roce. Namísto pojistné smlouvy lze předložit pojistku, potvrzení obsahující rozhodné údaje. Zaměstnanci podávající daňové přiznání uplatní odpočet v rámci daňového přiznání.

K 1. květnu 2004 byla zákonem č. 47/2004 Sb. do zákona o daních z příjmů doplněna podmínka minimální pojistné částky pro možnost uplatnění odpočtu pojistného jako nezdanitelné částky. Pro pojistné smlouvy s pojistnou dobou od 5 do 15 let jde o částku alespoň 40 000 Kč a s pojistnou dobou nad 15 let jde o částku alespoň 70 000 Kč.

V případě, že zaměstnanci přispívá na životní pojištění zaměstnavatel, je jím zaplacené pojistné osvobozeno od daně z příjmů až do výše 24 000 Kč ročně. Příspěvky poskytnuté do limitu nepodléhají placení sociálního a zdravotního pojištění. Pojistné, které hradí zaměstnavatel pojišťovně za zaměstnance na soukromé životní pojištění, se považuje za výdaje vynaložené na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů, maximálně však do výše 8 000 Kč za jednoho zaměstnance za zdaňovací období nebo jeho část.

2.2 Odvětví životního pojištění

Životní pojištění zahrnuje krytí pouze důsledků rizika úmrtí a rizika dožití. V rámci životního pojištění však vznikají různé kombinace krytí důsledků těchto dvou rizik, proto je

možné konkrétně popsat celou řadu odvětví a druhů produktů životního pojištění. Základní rozdělení dělí pojištění na pojištění pro případ smrti a pojištění pro případ dožití a smíšené pojištění pro případ smrti nebo dožití.

2.2.1 Pojištění pro případ smrti

Pojištění pro případ smrti bývá také označováno termínem rizikové životní pojištění, protože je jím kryto pouze riziko úmrtí. To znamená, že pojistnou událostí je smrt pojištěného. Na základě prokázání pojistné události, např. předložením úmrtního listu, pojistitel vyplatí obmyšlenému pojistné plnění. Pokud není osoba obmyšlená dána, vstupuje pojistné plnění do dědického řízení.

Nejčastějšími důvody pro sjednání pojištění je zabezpečení pozůstalých pojištěné osoby, úhrada závazků pojištěného, úhrada nákladů v souvislosti s úmrtím, pohřbem apod.

Pojištění pro případ smrti se vyskytuje v několika podobách, a to jako dočasné pojištění pro případ smrti a časově neomezené pojištění pro případ smrti.

V případě **dočasného pojištění pro případ smrti** je kryt důsledek rizika úmrtí výhradně v rámci sjednané doby. Pokud v průběhu pojistné doby k pojistné události nedojde, pojistné plnění není vyplaceno. Tímto typem pojištění jsou kryty např. závazky vůči úvěrové instituci, souvisí tedy s čerpáním úvěru, půjček apod.. Velikost pojistné částky se proto odvíjí od velikosti dlužné částky. V rámci základní podoby tohoto pojištění je uplatňována pevně sjednaná pojistná částka, může být ale také uplatněno i dočasné úvěrové pojištění s klesající pojistnou částkou. Velikost pojistného pak odpovídá velikosti pravděpodobnosti úmrtí v příslušném věkovém období pojištěného.

Naopak v rámci **časově neomezeného pojištění pro případ smrti** je pojistné plnění vyplaceno vždy, jen není známo, v kterém okamžiku. V praxi je stanoven maximální horní věk jako možný termín pro výplatu pojistného plnění, je to např. 85 let věku pojištěné osoby a placení pojistného je omezeno maximálně do určitého věku, např. 65 let.

2.2.2 Pojištění pro případ dožití

V případě pojištění pro případ dožití může nastat pouze jedna pojistná událost, a tou je dožití se pojištěného sjednaného věku, to znamená konce pojistné doby. V případě pojistné události vyplácí pojišťovna pojistné plnění. Jedná se spíše o formu spoření, i když mezi klasickým spořením a životním pojištěním jsou určité rozdíly (např. vyšší náklady u pojištění a postihy v případě přerušení placení pojistného). Proto je pojištění pro případ dožití nabízeno

v různých upravených podobách a variantách, např. ve formě důchodového nebo věnového pojištění.

Důchodové pojištění je pojištění na dožití se sjednaného věku s postupnou výplatou pojistné částky ve formě důchodu. Doba výplaty důchodu může být ohraničena sjednanou dobou nebo může být sjednána časově neomezená výplata důchodu až do okamžiku úmrtí klienta. Podle způsobu určení okamžiku výplaty důchodu je rozlišováno pojištění ihned splatného důchodu a pojištění odloženého důchodu. V případě pojištění ihned splatného důchodu, zaplatí pojistník pojistné jednorázově, pojišťovna začne ihned vyplácet pojištěnému důchod při postupném dožívání se jednotlivých období věku. U pojištění odloženého důchodu je obvykle po určitou předem sjednanou dobu placeno pojistné a současně je sjednán okamžik výplaty důchodu. Dochází tím vlastně k postupnému spoření na výplatu důchodu. Tato forma bývá v současnosti často využívána.

Věnové pojištění je pojištění na dožití, které se sjednává na dožití se finančně závislé osoby, dítěte. Je zpravidla využíváno rodiči k finančnímu zabezpečení v první fázi dospělosti. Je také nazýváno jako pojištění s pevnou dobou výplaty a je nabízeno např. jako svatební pojištění, pojištění stipendijní nebo studijní. Výplata pojistného plnění může být sjednána jako jednorázová nebo postupná výplata. Toto pojištění bývá doplňováno o krytí dalších pojistných nebezpečí, zejména úmrtí rodiče nebo rodičů, pojistné nebezpečí invalidity rodiče, riziko smrti pojištěného dítěte apod.

2.2.3 Smíšené životní pojištění

V rámci smíšeného životního pojištění je propojeno krytí důsledků rizika smrti a rizika dožití. Při uplatnění tohoto pojištění se pojišťovna zavazuje vyplatit sjednanou pojistnou částku ve sjednaný den, v případě, že se pojistník tohoto dne dožije a v případě, že se tohoto dne nedožije, pak dojde k výplatě pojistného plnění ve stejné výši před koncem sjednané pojistné doby ve prospěch obmyšleného.

Smíšené pojištění může být také sjednáno na různé pojistné částky při dožití a při úmrtí, je pro něj také typické rozšiřování o krytí dalších pojistných nebezpečí, např. úrazu, invalidity, vážné nemoci apod. V reakci na potřeby klientů reagují pojišťovny nabídkou nových podob smíšeného životního pojištění. Patří mezi ně kapitálové, investiční, kolektivní a univerzální životní pojištění.

Kapitálové životní pojištění nabízí pojistnou ochranu pro případ smrti a dožití a zároveň je garantováno zhodnocení finančních prostředků. Toto zhodnocení je závislé na výši technické úrokové míry. Investiční riziko je v tomto případě na straně pojistitele.

Další formě životního pojištění, **investičnímu životnímu pojištění** je věnována kapitola 2.4.

Kolektivní životní pojištění bylo původně pojištěním zaměstnanců zaměstnavateli. Jedná se o pojištění, kde je sjednána pojistná smlouva, na základě které dochází k pojištění skupiny osob. Toto pojištění nese nižší náklady na správu pojištění, z tohoto důvodu je sjednáváno nižší pojistné. V dnešní době je využíváno jako forma zaměstnaneckých výhod, slouží k pojištění členů profesních komor, klientů jedné banky nebo např. držitelů platebních karet.

Univerzální životní pojištění je pružná forma pojištění, která umožňuje pojištěným různými podobami přizpůsobovat rozsah pojistné ochrany svým momentálním finančním možnostem. Skládá se ze dvou základních složek a to složky spořicí, kdy je vyplacena pojistná částka při dožití se sjednaného věku a rizikové složky, ze které je vypláceno pojistné plnění v případě smrti, invalidity, vážné nemoci apod. Pojistník může modifikovat pojistné, dobu placení, může dočasně zastavit placení pojistného nebo jej platit dodatečně jednorázově. Dále má možnost změny v investování a nahromaděné prostředky může využít formou výběru části vkladu, výplaty důchodu nebo poskytnutí půjčky.

2.3 Připojištění

Ke všem popsaným formám pojištění, s výjimkou dočasného pojištění pro případ smrti, si může pojistník sjednat připojištění a tím rozšířit pojistnou ochranu o další rizika. Mezi nejčastější formy připojištění patří připojištění úrazové, invalidní, připojištění vážných chorob, pojištění pro případ nemoci a pojištění dlouhodobé péče.

Úrazové připojištění zabezpečuje zejména samotného pojištěného pro krytí úrazu v různém rozsahu a podobě. Pravděpodobnost, že dojde k pojistné události je nízká, z toho důvodu je také nízká cena pojistného. Úrazové připojištění obvykle zahrnuje pojištění pro případ smrti následkem úrazu, pojištění trvalých následků úrazu a denní pojištění doby nezbytného léčení. Pojištění pro případ úrazu zvyšuje pojistnou ochranu rodiny v případě smrti úrazem. Úraz musí být v rámci tohoto připojištění příčinou úmrtí. V případě smrti úrazem je vyplaceno pojistné plnění vyplývající, jak z úrazového připojištění, tak z vlastního

životního pojištění. Při pojištění trvalých následků úrazu pojišťovna plní v případech, kdy úraz zanechal trvalé následky, kterými se rozumí anatomická nebo funkční ztráta údu, orgánu nebo jejich částí. Rozsah trvalých následků stanoví lékař ve spolupráci s odborným pracovníkem pojišťovny. Složku úrazového pojištění, které má částečně kompenzovat ušlý příjem tvoří denní odškodné, případně pojištění doby nezbytného léčení. Pojistné částky jsou v obou případech stanoveny ve smlouvě.

Připojištění invalidity je nabízeno jako připojištění k životnímu pojištění, jindy je již zahrnuto do základní nabídky pojištění. Nárok na plnění v případě invalidity vzniká v případě přiznání invalidity třetího stupně. Může mít podobu výplaty důchodu nebo i jednorázového pojistného plnění, pojišťovna také přistupuje ke zproštění od placení pojistného, to znamená, že po dobu trvání nároku, případně až do konce pojištění pojišťovna upouští od inkasa pojistného a pojištění pokračuje v plném rozsahu v platnosti.

Připojištění vážných chorob má pojištěnému pomoci při pokrytí nákladů spojených s léčením, rehabilitací a zčásti nahradit snížený příjem nebo zajistit potřebné ošetřování. Pojistné plnění je vyplaceno v případě vážných sjednaných chorob, např. infarktu, mozkové mrtvice, rakoviny, selhání ledvin apod. Někdy může toto pojistné plnění nahrazovat pojistné plnění pro případ úmrtí.

Pojištění pro případ nemoci slouží jako doplněk státního pojištění. Pojistné plnění je vypláceno v případě dočasné pracovní neschopnosti. Nejčastěji toto připojištění využívají lidé, pro které jsou nemocenské dávky nedostačující nebo na ně nemají nárok. Mohou z něj být hrazeny náklady související se zdravotními riziky a důsledky nemoci. Nejčastějšími formami tohoto připojištění je připojištění denní dávky při pracovní neschopnosti, připojištění denní podpory při pobytu v nemocnici, připojištění stomatologických výkonů a připojištění nadstandardního vybavení při pobytu v nemocnici nebo nadstandardní zdravotní péče.

Pojištění dlouhodobé péče se využívá v případě bezmocnosti, tj. snížení schopnosti pojištěného starat se o sebe nebo svou domácnost. Pojistné plnění je vypláceno pro potřebu dlouhodobé péče v důsledku vážné nemoci. Mělo by pokrýt zvýšené náklady, např. na pobyt v léčebnách a sanatoriích.

2.4 Investiční životní pojištění

Investiční pojištění je smíšeným životním pojištěním, to znamená, že je v něm spojeno riziko smrti a riziko dožití. Lze jej také klasifikovat jako spojení rizikového pojištění a

investování prostřednictvím otevřeného podílového fondu. Jedná se o pojištění s jednorázovým nebo běžným pojistným, kde je výše pojistného plnění závislá na vývoji cen podílových jednotek podílového fondu, do kterého je část nebo celé pojistné investováno. Investiční riziko v tomto případě nese pojistník. Ten má také možnost rozhodnout, kam budou jeho prostředky investovány, ať už tedy na kapitálovém, peněžním, devizovém, či jiném trhu, není však dopředu známa výsledná hodnota naspořených prostředků. To závisí na výnosech a ztrátách, které pojistník investováním vykáže. Je tedy umožněno vyšší zhodnocení prostředků klienta, ovšem za cenu vyššího rizika.

Pojišťovna tvoří pro investování speciální fondy, otevřené podílové fondy, které jsou rozděleny na podílové jednotky. Každá podílová jednotka pak představuje nárok na předepsaný podíl příslušného investičního fondu. Klient má v pojišťovně otevřený korunový účet, na který přichází pojistné. Určitá část je spotřebována na úhradu poplatků za správu pojištění, po tomto odpočtu zůstává netto pojistné, z něj je hrazeno rizikové pojistné pro jednotlivá krytá rizika (riziko smrti, popř. některá neživotní rizika, jako úrazy či invalidita). Vedle tohoto účtu má klient u pojišťovny vedený i podílový účet, na kterém jsou evidovány prostředky ve formě podílových jednotek. Za prostředky na korunovém účtu jsou nakupovány podílové jednotky ve fondech zvolených pojištěným. Výnosy z podílů se nevyplácejí, je o ně zvýšena hodnota podílů. Podle alokačního poměru jsou pak prostředky z korunového účtu převáděny na podílový účet. Klient může tento poměr měnit, to znamená, že si volí poměr rozdělení prostředků do jednotlivých fondů.

Pojišťovna nezaručuje výnos z investovaných prostředků, přenáší investiční riziko na pojištěného, a tím se zbavuje závazku vyplácet minimální garantovaný výnos. Tím však také přichází o možnost vytvářet zisk v případě, že by dosáhla vyššího zhodnocení rezerv, než jaký výnos připisuje klientům.

Investiční životní pojištění lze uzavřít kdykoli mezi 15. a 60. rokem života a to na určitou dohodnutou dobu nebo do určitého věku. Vzhledem k možnosti kolísání výnosů z investičních fondů, do kterých klient investuje, je zejména u tohoto pojištění vhodné dlouhodobé trvání, minimální doporučená doba trvání investičního životního pojištění je 10 let.

2.4.1 Pojistné plnění

V rámci investičního pojištění existuje několik variant konstrukce pojistné částky pro krytí pojistného nebezpečí úmrtí.

- **Základní varianta** – pojišťovna v tomto případě při úmrtí pojištěného vyplácí pojistnou částku pro případ úmrtí.
- **Varianta pojistné** – v případě úmrtí pojištěného je vyplacena aktuální hodnota podílových jednotek, nejméně velikost do té doby zaplaceného pojistného.
- **Varianta „fond a pojistná částka“** – v případě úmrtí pojištěného je vyplacena hodnota podílových jednotek a sjednaná pojistná částka.
- **Varianta „nejméně pojistná částka“** – v případě úmrtí pojištěného je vyplacena buď sjednaná pojistná částka, nebo hodnota podílového fondu v případě, že je tato hodnota vyšší než sjednaná pojistná částka.

V případě pojistné události dožití není zaručena žádná hodnota pojistného plnění. Její výše je určena pouze hodnotou podílového fondu.

2.4.2 Moderní investiční životní pojištění

Moderní investiční pojištění, neboli investiční životní pojištění s garantovaným minimálním výnosem, je inovovaná podoba investičního životního pojištění, kde výše pojistného plnění závisí na vývoji cen podílových jednotek, klient má však garanci, že jak v případě smrti, tak v případě dožití, vyplátí pojistitel oprávněné osobě minimální pojistné plnění. Pojistné plnění je tedy, stejně jako v případě klasického investičního životního pojištění, závislé na kurzovém vývoji podílových jednotek fondu, ale zároveň je klientovi v pojistné smlouvě zaručeno minimální budoucí pojistné plnění.

Z důvodu garantování pojistného plnění je toto pojištění vhodné pro klienty s averzí k riziku, klient má však možnost si vybrat z několika typů investičních strategií, a to od konzervativních pro méně zkušené investory, až po agresivní pro pokročilejší klientelu.

2.4.3 Vznik a zánik investičního životního pojištění

Investiční životní pojištění vzniká na základě uzavření pojistné smlouvy mezi pojistníkem a pojistitelem. Je nutné, aby smlouva měla písemnou formu a byla stvrzena podpisy obou účastníků. Pojištění vzniká v den uvedený v pojistné smlouvě.

Zánik investičního pojištění může mít mnoho podob. Podle zákona č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě a o změně souvisejících zákonů, investiční životní pojištění zaniká následujícími způsoby.

- **Uplynutím doby** pojištění zaniká, jestliže uplyne doba, na kterou bylo pojištění sjednáno. Pojistitel a pojistník se také mohou dohodnout na tom, že pojištění

nezanikne, pokud pojistník nebo pojistitel nejméně 6 týdnů před uplynutím pojistné doby nesdělí druhé straně, že na dalším trvání pojištění nemá zájem.

- Při **nezaplacení pojistného** pojištění zaniká dnem následujícím po marném uplynutí lhůty stanovené pojistitelem v upomínce doručené pojistníkovi. Tato lhůta nesmí být kratší než jeden měsíc.
- Pojištění také může zaniknout na základě **dohody** mezi pojistníkem a pojistitelem. V dohodě musí být určen okamžik zániku pojištění a způsob vzájemného vyrovnání závazků.
- **Výpověď**, která nabízí několik variant zániku pojištění. Pojištění může zaniknout výpovědí ke konci pojistného období, výpověď musí být v tomto případě doručena nejpozději 6 týdnů před uplynutím pojistného období. Pojistitel v tomto případě nemůže vypovědět životní pojištění.

Dále mohou pojistník nebo pojistitel pojištění vypovědět do 2 měsíců ode dne uzavření smlouvy. Dnem doručení začíná běžet osmidenní výpovědní lhůta, jejímž uplynutím pojištění zaniká.

Pojištění mohou také obě strany vypovědět do 3 měsíců ode dne doručení oznámení vzniku pojistné události. Dnem doručení začíná běžet měsíční výpovědní lhůta, jejímž ukončením pojištění zaniká. Ani v této variantě pojistitel nemůže vypovědět životní pojištění.

Pojistník může pojištění vypovědět do měsíce ode dne doručení sdělení o převodu pojistného kmene nebo jeho části nebo do měsíce ode dne zveřejnění oznámení o odnětí povolení k provozování pojišťovací činnosti pojistitele. Výpovědní lhůta je zde osmidenní.

- **Odstoupením od smlouvy**, ke kterému má právo přistoupit pojistitel, pokud zjistí, že mu pojistník nebo pojištěný nepravdivě nebo neúplně zodpověděl písemné dotazy týkající se sjednaného pojištění, pokud ještě nedošlo k pojistné události.
- Pojistitel má právo **odmítnout plnění** v případě, kdy došlo k pojistné události a její příčinou byla skutečnost, o které se dozvěděl až po vzniku pojistné události v důsledku nepravdivě nebo neúplně zodpovězených dotazů pojistníkem nebo pojištěným při uzavření pojistné smlouvy.
- **Smrtí** pojištěné osoby.

V případě, že pojistník zruší pojištění před uplynutím dohodnuté doby, je mu pojistitelem vyplaceno odbytné, čímž pojištění zaniká. Odbytné se vyplácí ve výši aktuální hodnoty fondu, ze které se odečte část počátečních a správních nákladů a tato částka je dále zdaněna 15% srážkovou daní. Výše odbytného roste s délkou trvání pojištění, přesto je pro klienta nevýhodné pojištění rušit před ukončením sjednané doby. Zejména v prvních letech trvání pojistné smlouvy může být hodnota odbytného i nulová.

2.4.4 Výhody a nevýhody investičního životního pojištění

Investiční životní pojištění představuje pro klienta řadu výhod i nevýhod. Mezi výhody investičního životního pojištění patří následující.

- Pojistník má možnost rozhodnout o výši pojistného určeného na investování, a tím o poměru mezi pojištěním a investicí.
- Výše pojistného na investování není omezena a lze ji v průběhu pojištění měnit.
- Kdykoliv v průběhu trvání pojištění je možné zaplatit mimořádné jednorázové pojistné, přičemž zpravidla každá pojišťovna má stanovenou minimální výši mimořádného pojistného.
- Naspořené prostředky může pojistník v průběhu pojištění částečně odčerpat, i v tomto případě jsou stanoveny částky minimálního výběru.
- Pojistník má možnost volby vlastní investiční strategie. Kdykoli může přemístit již existující podílové jednotky mezi fondy navzájem.
- Pojistník může pojištění kdykoliv ukončit. V tomto případě je mu naspořená částka vyplacena buď jednorázově, nebo ve formě pravidelných výplat.
- Protiinflační program nabízí možnost zvyšování pojistné částky a pojistného v závislosti na míře inflace tak, aby byla zachována reálná hodnota pojištění.
- Prostřednictvím investičního životního pojištění je možné i s minimálním množstvím peněžních prostředků vstoupit na tuzemský i zahraniční kapitálový trh, a tak získat dlouhodobě vyšší výnosy např. z vkladů u bank.

Níže jsou uvedeny nevýhody investičního životního pojištění.

- Není dopředu známa výsledná hodnota naspořených prostředků, závisí na výnosech a ztrátách.
- Není garantována výše zhodnocení.
- Není garantování pojistné plnění při dožití.

- Pojistník musí zpravidla hradit vysoké poplatky. Pojišťovna jimi navíc hradí zisk a mimořádné poplatky při mimořádných požadavcích klienta (např. změna investiční strategie).

2.4.5 Fondy investičního životního pojištění

Pojistník má možnost v rámci investičního životního pojištění investovat do investičních fondů s rozdílnou investiční strategií. Mezi nejvýznamnější z nich patří fondy peněžního trhu, akciové fondy, fondy dluhopisů, smíšené fondy, fondy fondů a garantované fondy.

Fondy peněžního trhu jsou krátkodobé fondy, doporučený investiční horizont je šest měsíců až jeden rok. Jsou vhodné zejména pro konzervativní investory, ale také pro investory, kteří si nejsou jisti, kdy budou své peníze potřebovat. Kolísání hodnoty investice ve fondech peněžního trhu bývá zpravidla nízké, fondy jsou ale také typické relativně nízkým dlouhodobým výnosem, který je možné srovnávat s výší termínovaných vkladů u bank. Fondy peněžního trhu investují zejména do vysoce bezpečných, krátkodobých dluhopisů.

Fondy dluhopisů jsou vhodné především pro střednědobé investice v investičním horizontu 2 až 4 roky. Míra kolísání hodnoty investice v dluhopisovém fondu se liší dle jeho zaměření. Obecně lze však říci, že je vyšší než u fondů peněžního trhu a naopak nižší než u fondů akciových. Dluhopisové fondy nabízejí ve střednědobém horizontu možnost vyššího zhodnocení investice než fondy peněžního trhu. Dluhopisové fondy mohou být zaměřeny na specifické regiony či země. Investují zejména do různých typů dluhopisů.

Akciové fondy jsou zejména díky své vysoké míře kolísavosti vhodné pro dlouhodobé investování na 5 a více let. Investorům, kteří preferují možnost dlouhodobého zhodnocení a jsou ochotni tolerovat výraznou kolísavost hodnoty investice, nabízí možnost dosažení vyššího výnosu než dluhopisové fondy. Akciové fondy investují převážnou část svého majetku do akcií, ostatní aktiva jsou tvořena například dluhopisy či pokladničními poukázkami.

Smíšené fondy stojí mezi fondy akciovými a dluhopisovými. Investují do všech základních tříd aktiv současně, tj. do nástrojů peněžního trhu, do dluhopisů a do akcií. Jsou vhodné pro střednědobé až dlouhodobé investování v horizontu 3 až 5 let v závislosti na různé míře kolísavosti. Míru kolísání lze odvodit dle toho, jaký poměr mohou v portfoliu fondu zaujímat dluhopisová a akciová složka. Hlavní výhoda smíšených fondů spočívá v aktivním přesouvání investic mezi jednotlivými složkami aktiv podle aktuálních vyhlídek na trhu.

Fondy fondů neinvestují do konkrétních cenných papírů, ale nakupují podílové listy nebo akcie jiných fondů. Dochází tak k ještě větší diverzifikaci rizika, s tím jsou však spojeny vyšší poplatky za správu fondů, investor musí, kromě svých vlastních nákladů, uhradit poplatky také fondů obsažených v jejich portfoliu.

Garantované fondy jsou speciálním druhem fondů. Jsou vhodné pro klienty, kteří dávají přednost jistotě (požadují zajištěný výnos) a s ní spojenému menšímu výnosu, který s sebou zajištěné produkty přinášejí, před možností investovat do potenciálně výnosnějších otevřených podílových fondů bez zajištění. Investovat do zajištěných fondů se vyplatí těm investorům, kteří si jsou jisti, že své peníze nebudou po celou dobu trvání produktu opravdu potřebovat.

2.4.6 Investiční životní pojištění v České republice

Investiční životní pojištění je jedním z nejúspěšnějších pojištění v současné době. Podle údajů výroční zprávy České asociace pojišťoven pro rok 2010 si investiční pojištění stále udržuje pozici nejúspěšnější varianty životního pojištění v rámci České republiky. V roce 2010 dosáhlo hodnoty 47,3% podílu na trhu životního pojištění oproti 40,1% v předchozím období, a to zejména na úkor pojištění pro případ smrti nebo dožití.

Mezi hlavní důvody patří stále rostoucí zájem drobných investorů v České republice o otevřené podílové fondy a také vyšší výnosnost vložených prostředků než u kapitálového životního pojištění.

2.5 Metody vícekritériálního rozhodování

Cílem této bakalářské práce je vybrat optimální produkt investičního životního pojištění pro daný subjekt. Tento produkt bude vybírán pomocí metod vícekritériálního rozhodování. Podstatou použití těchto metod je vybrat jednu nebo více variant z přípustných variant a doporučit je k realizaci.

Nejprve jsou zvoleny varianty, které představují různá řešení daného problému a ty jsou pak hodnoceny podle kritérií. Kritéria jsou hlediska daná subjektem, sloužící k posouzení výhodnosti jednotlivých variant. Jsou rozlišována podle různých hledisek. Podle povahy se kritéria dělí na kritéria maximalizační, kdy se při rozhodování vychází z toho, že nejlepší varianty podle tohoto kritéria mají nejvyšší hodnoty a kritéria minimalizační, kdy nejlepší varianty podle tohoto kritéria mají naopak nejnižší hodnoty. Podle kvantifikovatelnosti jsou pak kritéria rozdělena na kritéria kvantitativní, kdy hodnoty variant tvoří objektivně měřitelné údaje, jsou vyjádřeny číselně a kritéria kvalitativní, kdy hodnoty variant nelze podle těchto kritérií objektivně změřit, velmi často jde o hodnoty subjektivně odhadnuté uživatelem a jsou vyjádřeny slovně. Pro řešení problému je velmi důležité, zda je některé z kritérií preferováno před druhým. Preference kritéria vyjadřuje důležitost tohoto kritéria, v porovnání s ostatními.

Cílem použití metod vícekritériálního rozhodování je výběr celkově nejvýhodnější varianty, která nejlépe splňuje řešení daného problému. Výsledek může být také vyjádřen jako seřazení variant podle celkové výhodnosti, tedy stanovení tzv. preferenčního uspořádání variant, Brožová, Houška, Šubrt (2003).

2.6 Metody stanovení vah kritérií

Při použití většiny metod vícekritériálního rozhodování je nejprve požadováno, aby došlo ke stanovení vah jednotlivých kritérií hodnocení. Váhy kritérií jsou číselným vyjádřením jejich významnosti, vyjadřují relativní důležitost kritéria v porovnání s ostatními. Čím významnější kritérium je, tím je jeho váha vyšší. Pro srovnatelnost vah souboru kritérií je vhodné váhy normovat tak, aby byl jejich součet roven jedné.

Byla vyvinuta řada metod stanovení vah kritérií, které se od sebe liší především svou složitostí. Vybrané metody stanovení vah kritérií jsou popsány níže.

2.6.1 Metody přímého stanovení vah kritérií

Základní charakteristikou metod přímého stanovení vah kritérií je, že při stanovování vah jednotlivých kritérií dochází k posuzování jejich významnosti přímo. Do této skupiny patří metoda bodové stupnice, metoda alokace 100 bodů a metoda porovnání kritérií pomocí jejich preferenčního pořadí.

Metoda bodové stupnice je založena na předpokladu, že je uživatel schopen kvantitativně ohodnotit důležitost kritérií. Postup stanovení vah kritérií touto metodou spočívá v přiřazení určitého počtu bodů ze zvolené stupnice každému kritériu. Čím je rozhodovací kritérium pro subjekt důležitější, tím je mu přiřazeno vyšší bodové ohodnocení.

Metoda alokace 100 bodů je založena na obdobném principu jako metoda bodové stupnice. Rozhodovatel má k dispozici 100 bodů a jeho úkolem je rozdělit je mezi jednotlivá kritéria podle jejich významnosti. Při větším počtu kritérií může být tato metoda určitým způsobem obtížnější, neboť je nutné, aby mezi jednotlivá kritéria bylo rozděleno všech 100 bodů.

Metoda porovnání významu kritérií pomocí jejich preferenčního pořadí se dělí do tří kroků. Nejprve je nutné *stanovit pořadí kritérií*. To lze provést buď přímo, kdy rozhodovatel přímo určuje pořadí významnosti kritérií od nejvýznamnějšího až po nejméně významné. Toto uspořádání je principiálně velmi jednoduché, jeho využití při rozsáhlejších souboru kritérií však může být značně náročné, protože musí při stanovení pořadí kritérií současně posuzovat význam všech kritérií z daného souboru. Tuto náročnost značně snižuje etapové uspořádání, kdy se pořadí kritérií stanovuje v několika etapách v závislosti na počtu kritérií. V každé etapě je určeno nejvýznamnější a nejméně významné kritérium. Tato kritéria se před další etapou ze souboru kritérií vyřadí a postup se opakuje s redukováným souborem kritérií. Druhým krokem je určení vah kritérií porovnáním významu kritérií s kritériem nejméně významným, kdy se postupuje tak, že je nejméně významnému kritériu přiřazena váha 1 a rozhodovatel určuje, kolikrát je předposlední kritérium z pořadí významnější než kritérium poslední. Toto porovnání se dále opakuje až do doby, než je určeno, kolikrát je první kritérium významnější oproti poslednímu kritériu. Výsledkem tohoto kroku jsou nenormované váhy, které je třeba normovat, viz Fotr a kolektiv (2006).

2.6.2 Metoda postupného rozvrhu vah

Tato metoda je obvykle používána v případě rozsáhlejších souborů kritérií, kdy jejich počet překračuje přibližně 10. Principem této metody je, že dojde k seskupení kritérií v rámci

souboru kritérií do dílčích skupin podle příbuznosti a jejich věcné náplně. Váhy jednotlivých kritérií jsou pak určeny následujícím postupem. Nejprve se stanoví váhy jednotlivých skupin kritérií, a to s využitím některé z výše popsaných metod. Tyto váhy musí být normovány, to znamená, že jejich součet vah skupin kritérií je roven jedné. Poté se stanoví váhy každého kritéria v jednotlivých skupinách, které musí být opět normovány. Výsledné váhy kritérií se stanoví vždy pronásobením váhy kritéria v jeho skupině vahou této skupiny kritérií, viz Fotr a kolektiv (2006).

2.6.3 Kompenzační metoda stanovení vah kritérií

Kompenzační metoda stanovení vah kritérií je používána v případech, kdy může dojít ke zkreslení výsledků celého rozhodovacího procesu. Může se totiž stát, že váhami nejsou reflektovány rozsahy důsledků variant vzhledem k jednotlivým kritériím. Postup stanovení vah pomocí kompenzační metody je následující. Nejprve jsou určeny dvě možné varianty, přičemž jedna bude mít nejhorší možné dopady a druhá nejlepší možné dopady vzhledem ke všem kritériím. Dalším krokem je určení prvního kritéria v pořadí, u kterého je změna z nejméně preferované hodnoty na nejvíce preferovanou hodnotu pro rozhodovatele nejdůležitější a bude mu přiřazena váha, například 100 bodů. Analogicky je stanoveno druhé kritérium v pořadí. Takto se bude postupovat až do chvíle, kdy všechna kritéria budou seřazena z hlediska významnosti změn důsledků variant. Dalším krokem je porovnání důležitosti zlepšení prvního kritéria z nejhorší hodnoty na nejlepší se zlepšením druhého nejvýznamnějšího kritéria z nejhorší hodnoty na nejlepší, například je stanoveno, že změna druhého kritéria je z 90% tak důležitá jako u prvního kritéria. Tímto způsobem jsou srovnány změny prvního kritéria se změnami u všech ostatních kritérií. Výsledné váhy je ještě nutno normovat, viz Fotr a kolektiv (2006).

2.6.4 Metody stanovení vah kritérií založené na párovém srovnávání

Pro metody stanovení vah kritérií založené na párovém srovnávání je typické zjištění preferenčních vztahů dvojic kritérií. Dále jsou uvedeny hlavní zástupci těchto metod, a to metoda párového srovnávání (Fullerova metoda) a Saatyho metoda. Tyto metody jsou v této práci použity v aplikační části pro výběr optimálního produktu investičního životního pojištění.

Metoda párového srovnávání (Fullerova metoda) je založena na párovém srovnávání jednotlivých kritérií a tím se určí, které z nich je významnější. Pro každé kritérium se zjišťuje počet jeho preferencí vzhledem ke všem ostatním kritériím souboru. Určování

preferencí probíhá tak, že jsou jednotlivá kritéria seřazena v řádcích a sloupcích. Rozhodovatel poté u každé dvojice kritérií určuje, zda preferuje kritérium uvedené v řádku před kritériem uvedeným ve sloupci. Jestliže ano, do příslušného políčka zapíše jedničku, v opačném případě nulu. Pro každé kritérium se nyní stanoví počet jeho preferencí, který je roven součtu jedniček v řádku daného kritéria a součtu nul ve sloupci tohoto kritéria. Na základě počtu preferencí jednotlivých kritérií se jejich normované váhy určí podle vztahu

$$v_i = \frac{f_i}{\sum_{i=1}^n f_i} \quad (2.1)$$

Může dojít k tomu, že některé z kritérií bude mít nulový počet preferencí, jeho váha by tedy vyšla také nulová. Subjekt tomuto kritériu přiřazuje nejmenší důležitost, není však pro něj zcela bezvýznamné. V tomto případě je ve vztahu (2.1) navýšen počet preferencí o jednu a upraven na výraz

$$v_i = \frac{f_i + 1}{n + \sum_{i=1}^n f_i} \quad (2.2)$$

přičemž počet uskutečněných srovnání je dán výrazem

$$\sum_{i=1}^n f_i = \frac{n \cdot (n - 1)}{2} \quad (2.3)$$

kde v_i představuje normovanou váhu i -tého kritéria, f_i počet preferencí i -tého kritéria a n počet kritérií, viz Fotr a kolektiv (2006).

Saatyho metoda stanovení vah kritérií je subjektivní metoda založená na párovém srovnání. Lze ji rozdělit do dvou kroků. První krok je analogický jako u metody párového srovnávání, kdy je opět zjišťováno preferenční uspořádání kritérií. Na rozdíl od metody párového srovnávání se však kromě směru preference určuje také její velikost, která se vyjádří počtem bodů ze zvolené stupnice. Pro vyjádření velikostí preferencí Saaty doporučuje využít bodové stupnice opatřené deskriptory. Bodová stupnice s deskriptory je uvedena v tabulce 2.1.

Tab. 2.1: Saatyem doporučená bodová stupnice s deskriptory

Počet bodů	Deskriptor
1	Kritéria i a j jsou stejně významná.
3	Kritérium i je slabě významnější než kritérium j .
5	Kritérium i je dosti významnější než kritérium j .
7	Kritérium i je prokazatelně významnější kritérium j .
9	Kritérium i je absolutně významnější kritérium j .

Zdroj: FOTR Jiří a kol., *Manažerské rozhodování*. 1.vyd. Praha: Ekopress, 2006.

Všechny dvojice kritérií a velikost preference i -tého kritéria vzhledem k j -tému kritériu jsou porovnány a následně zapsány do Saatyho matice. Prvky na diagonále s_{ii} jsou pro všechna i rovna 1. Prvky v levé dolní trojúhelníkové části jsou vypočteny dle vzorce

$$s_{ji} = \frac{1}{s_{ij}}, \quad (2.4)$$

kde s_{ji} představuje prvek levé dolní trojúhelníkové části Saatyho matice a s_{ij} prvek pravé horní trojúhelníkové části Saatyho matice.

Podmínkou relevantního hodnocení je, aby Saatyho matice byla konzistentní, tedy aby prvky byly lineárně nezávislé. Konzistentnost se dá posoudit pomocí koeficientu konzistence

$$\sigma^2 = \frac{F}{k}, \quad (2.5)$$

kde σ^2 představuje koeficient konzistence a $k = \frac{n \cdot (n-1)}{2} - (n-1) = \frac{(n-1) \cdot (n-2)}{2}$, přitom $\frac{n \cdot (n-1)}{2}$ je počet párových srovnání a $(n-1)$ počet lineárně nezávislých kritérií. Za konzistentní je považována hodnota $\sigma^2 \leq 0,1$, viz Zmeškal (2009).

Druhým krokem je stanovení vah kritérií. Váhy jsou stanoveny aproximativním postupem. Jsou získány z geometrických průměrů řádků Saatyho matice. Všechny prvky pro každý řádek se pronásobí a určí se n -tá odmocnina z tohoto součinu, kdy n je počet prvků. Výsledné geometrické průměry řádků Saatyho matice je poté potřeba znormovat, vydělí se součtem všech geometrických průměrů, viz Fotr a kolektiv (2006).

2.7 Metody vícekritériálního hodnocení variant

Důležitým krokem metod vícekritériálního rozhodování je stanovení dílčích ohodnocení variant. Metody vícekritériálního hodnocení variant se dělí podle toho, jaká informace o preferencích mezi kritérii je k rozhodování vyžadována. Z tohoto hlediska je možné rozlišovat metody výběru variant na metody bez informace o preferencích mezi kritérii a variantami, metody s nominální informací o preferencích kritérií, metody s ordinální informací o preferencích kritérií a metody vyžadující kardinální informace o kritériích. Vybrané metody vícekritériálního hodnocení variant jsou popsány níže.

2.7.1 Metody nevyžadující informaci o kritériích

Metody nevyžadující informaci o kritériích jsou využívány v případech, kdy je známá pouze důležitost variant dle daných kritérií, ne však preference kritérií. Patří mezi ně bodovací metoda a metoda pořadí.

Bodovací metoda vychází ze skutečnosti, že pro kvantifikaci informací je nutné použít vždy stejnou stupnici, to znamená stanovit čísla, která se ve variantách nevyskytují. Vhodné je vždy stupnici slovně popsat. Každému prvku rozhodovací matice je přiřazen určitý počet bodů z bodové stupnice.

Metoda pořadí je založena na tom, že je postupně variantám dle všech kritérií přiřazováno pořadí a celkové hodnocení varianty je pak určeno jako řádkový součet dílčích hodnot pořadí. Varianta s nejnižší hodnotou je varianta kompromisní.

2.7.2 Metody vyžadující nominální informaci o kritériích

V případě těchto metod rovněž neznáme informace o důležitosti kritérií a nelze je ani nijak získat. Nemáme tedy možnost je uspořádat podle důležitosti, ani získat jejich číselné váhy. Informace o důležitosti kritérií je vyjádřena pomocí aspiračních úrovní, proto jsou tyto metody také nazývány jako **metody vyžadující informace o aspirační úrovni kritérií**. Tyto metody se tedy používají, pokud je známa nominální informace o kritériích, to znamená aspirační úrovně kritérií a kardinální ohodnocení variant podle jednotlivých kritérií.

Metody vyžadující informace o aspirační úrovni kritérií jsou obvykle založeny na porovnávání kriteriálních hodnot všech variant s aspiračními úrovněmi všech kritérií. Obvykle rozdělí množinu variant na dvě skupiny. Varianty, které mají horší kriteriální hodnoty, než jsou nastavené meze, varianty nekompromisní a varianty, které mají lepší hodnoty, než jsou nastavené meze, varianty kompromisní, viz Brožová, Houška, Šubrt (2003).

Mezi tyto metody patří konjunktivní a disjunktivní metoda a metoda PRIAM.

Konjunktivní a disjunktivní metoda vycházejí z toho, že podle aspiračních úrovní kritérií určíme množinu akceptovatelných variant. V případě konjunktivní metody připustíme pouze varianty, které splňují všechny aspirační úrovně. V případě disjunktivní metody připustíme varianty, které splňují alespoň jeden požadavek. V případě, že jsou požadavky vyjádřené aspiračními úrovněmi příliš vysoké, bude množina akceptovatelných variant prázdná, je tedy nutné snížit požadavky. Jsou-li požadavky naopak nízké, bude množina akceptovatelných variant příliš rozsáhlá, je proto třeba zadat nové, přísnější aspirační úrovně.

Metoda PRIAM je založena na prohledávání množiny variant, tak aby bylo nalezeno jediné kompromisní řešení. Požadované informace jsou ohodnocení variant podle jednotlivých kritérií. Podstata této metody je založena na zpřísňování aspiračních úrovní tak, aby došlo k postupnému vylučování variant do té doby, až zbude jen jedna, která je označena jako varianta kompromisní, viz Brožová, Houška, Šubrt (2003).

2.7.3 Metody vyžadující ordinální informace o kritériích

Metody pracující s ordinálními informacemi o kritériích vyžadují, aby bylo zadáno pořadí důležitostí kritérií a pořadí variant podle jednotlivých kritérií. Při aplikaci některých metod s ordinální informací může existovat několik stejně hodnocených kritérií, jde tedy o tzv. kvaziuspořádání. Některé metody jsou velmi jednoduché a jejich výsledky jsou spíše orientační, jiné jsou poměrně komplikované, poskytují však komplexní pohled na problém. Nejpoužívanějšími zástupci těchto metod jsou lexikografická metoda a metoda ORESTE.

Lexikografická metoda vychází z principu, že největší vliv na výběr kompromisní varianty má nejdůležitější kritérium. V případě, že existuje více variant, které jsou podle nejdůležitějšího kritéria hodnoceny stejně, přichází na řadu druhé nejdůležitější kritérium. Pokud není ani podle něj vybrána jediná varianta, přichází na řadu třetí nejdůležitější kritérium. Proces se opakuje, dokud není vybrána jediná varianta nebo když se vyčerpají všechna uvažovaná kritéria. Kompromisní varianty jsou ty, které zůstaly stejně hodnoceny po zařazení posledního kritéria.

Metoda ORESTE vyžaduje jako vstup pouze ordinální informaci o kritériích a variantách. Rozhodovatel musí nejprve provést úplné kvaziuspořádání kritérií a úplné kvaziuspořádání variant podle jednotlivých kritérií, je tedy přípustná indiference kritérií a variant. Metodu lze rozdělit do dvou částí. V první části je určena vzdálenost každé varianty podle každého kritéria od fiktivního počátku, přičemž pořadová čísla fiktivního kritéria a fiktivní varianty jsou 0. Následně jsou varianty uspořádány podle určitých pravidel, a to na základě vypočtené vzdálenosti. Druhá část je založena na provedení preferenční analýzy, kdy pro každou dvojici variant je možno provést test na zjištění preference, indiference nebo nesrovnatelnosti variant, viz Brožová, Houška, Šubrt (2003).

2.7.4 Metody vyžadující kardinální informace o kritériích

Metody s kardinální informací o kritériích vyžadují takový typ informací, kdy jednotlivá kritéria jsou podle významnosti pro rozhodovatele ohodnocena příslušným reálným číslem. U tohoto typu informací je možné seřazení jednotlivých kritérií podle významnosti a

zároveň je také umožněno stanovení relativních významností daných kritérií v podobě vah. Metod vyžadujících kardinální informace a tedy znalost vah je celá řada. Mezi základní patří metoda TOPSIS, která je zástupcem metod založených na minimalizaci vzdálenosti od ideální varianty, metoda ELECTRE I zastupující metody využívající vyhodnocování pomocí preferenční relace a metoda váženého součtu, patřící k metodám založeným na maximalizaci užitku.

Metoda TOPSIS vyžaduje kardinální hodnocení variant podle jednotlivých kritérií a váhy těchto kritérií. Je založena na výběru varianty, která je nejbližší tzv. ideální variantě, to je varianta, která je charakterizována vektorem nejlepších kritériálních hodnot a současně nejdále od tzv. bazální varianty, což je varianta, která je reprezentována vektorem nejhorších kritériálních hodnot. Je určena ideální a bazální varianta a následně jsou vypočteny vzdálenosti jednotlivých variant od ideální a bazální varianty. Dále jsou spočteny relativní ukazatele vzdáleností jednotlivých variant od bazální. Hodnoty těchto ukazatelů se pohybují mezi 0 a 1, přičemž hodnotu 0 nabývá bazální varianta a hodnotu 1 ideální. Varianty jsou sestupně seřazeny podle hodnot a potřebný počet variant s nejvyššími hodnotami tohoto ukazatele jsou považovány za řešení problému.

Metoda ELECTRE I si klade za cíl rozdělit množinu všech variant na dvě indifferenční třídy, na efektivní a neefektivní varianty. Jako efektivní varianty jsou brány ty, ke kterým vzhledem k celkové preferenční relaci neexistuje žádná preferující varianta, a samy jsou preferovány alespoň před jednou variantou. Předpokladem pro použití této metody je znalost kritériální matice, vektoru normalizovaných vah a stanovení dvou prahových hodnot, prahu preference a dispreference. Výsledek metody závisí na stanovení prahových hodnot, jejichž postupnými změnami lze dospět k jednoprvkové množině efektivních variant, viz Brožová, Houška, Šubrt (2003).

Metoda váženého součtu bývá také označována jako metoda WSA (Weighted Sum Approach). Tato metoda je považována za nejpoužívanější a nejčastěji využívanou metodu. V této práci bude následně použita k výběru optimálního produktu investičního životního pojištění. Metoda váženého součtu je založena na znalosti vah kritérií. Vychází z principu maximalizace užitku, kdy je využita lineární funkce užitku se stupnicí od 0 do 1. Nejhorší varianta podle daného kritéria bude mít užitek 0, nejlepší varianta užitek 1 a ostatní varianty budou mít užitek mezi oběma krajními hodnotami. Jelikož mohou být hodnoty kritérií vyjádřeny v různých jednotkách a stupních, je třeba tyto hodnoty normalizovat. Hodnoty pro maximalizační kritéria budou normalizovány podle transformačního vzorce

$$r_{ij} = \frac{y_{ij} - D_j}{H_j - D_j}, \quad (2.6)$$

kde r_{ij} je normalizovaná hodnota kritéria, y_{ij} hodnota j -tého kritéria pro i -tou variantu, D_j nejnížší, při maximalizaci tedy nejhorší hodnota kritéria a H_j nejvyšší, při maximalizaci tedy nejlepší hodnota kritéria. Pro minimalizační kritéria je třeba modifikovat vzorec následovně

$$r_{ij} = \frac{H_j - y_{ij}}{H_j - D_j}. \quad (2.7)$$

Celkový užitek varianty je určen jako součet součinů vah a jim odpovídajících hodnot kritérií, podle vzorce, viz Fiala, Jabloňský, Maňas (1994),

$$u(V_i) = \sum_{j=1}^n v_i \cdot r_{ij}, \quad (2.8)$$

kde $u(V_i)$ představuje celkový užitek varianty, v_i normovanou váhu i -tého kritéria a r_{ij} je normalizovanou hodnotou kritéria.

3 Analýza vybraných produktů investičního životního pojištění

V první části kapitoly je popsán trh životního pojištění a proveden výběr pojišťoven, jejichž produkty budou později komparovány. Další část je zaměřena na charakteristiku vybraných pojišťoven a produktu investičního životního pojištění, který nabízejí.

3.1 Trh životního pojištění v České republice

Ke konci roku 2010 působilo na českém pojistném trhu celkem 53 pojišťoven, z toho 35 tuzemských pojišťoven a 17 poboček zahraničních pojišťoven. Z celkového počtu tuzemských pojišťoven se jednalo o 3 životní, 17 neživotních a 15 univerzálních. Co se týče poboček zahraničních pojišťoven, 4 jsou zaměřeny na oblast životního pojištění, 12 na neživotní a 1 je univerzální.

Dalším subjektem působícím na českém pojistném trhu je Česká asociace pojišťoven (ČAP). Jedná se o zájmové sdružení komerčních pojišťoven. Svou činnost zahájila 1. ledna 1994, v roce 1998 se stala řádným členem Evropské pojišťovací a zajišťovací asociace. Jejím posláním je zastupovat, hájit a prosazovat zájmy členských pojišťoven a jejich klientů ve vztahu k orgánům státní správy, legislativě a dalším subjektům. Podporuje také zájmy českého pojistného trhu vůči Evropské unii, spolupracuje se zahraničními asociacemi a institucemi a podporuje rozvoj pojišťovnictví a pojistného trhu v České republice.

Česká asociace pojišťoven v současné době sdružuje 30 řádných členů a 3 členy se zvláštním statutem. Řádným členem může být pojišťovna podnikající na území České republiky v souladu se zákonem o pojišťovnictví. Členem se zvláštním statutem může být specializované sdružení pojišťovacích odborníků a také právnická osoba, jiná než pojišťovna, působící v komerčním pojišťovnictví a zřízená podle zvláštních právních předpisů. Mezi členy se zvláštním statutem patří AIDA Česká sekce Mezinárodního sdružení pro pojistné právo, Česká kancelář pojistitelů a Exportní garanční a pojišťovací společnost, a.s.. Podíl členů ČAP na celkovém předepsaném pojistném v České republice je 98 %.

V Tab. 3.1 jsou uvedeny pojišťovny, členové České asociace pojišťoven, které nabízejí investiční životní pojištění. Jsou seřazeny podle podílu na předepsaném pojistném v životním pojištění na českém pojistném trhu za rok 2010.

Tab. 3.1: Členové ČAP s největším podílem na předepsaném pojistném v životním pojištění v roce 2010

Pojišťovna	Předepsané pojistné	
	Celkem (tis. Kč)	Podíl (%)
Česká pojišťovna a.s.	15 656 187	21,82
Komerční pojišťovna, a.s.	8 689 260	12,11
Pojišťovna České spořitelny, a. s., Vienna Insurance Group	8 519 754	11,87
Kooperativa pojišťovna, a.s., Vienna Insurance Group	8 357 087	11,65
ČSOB Pojišťovna, a.s., člen holdingu ČSOB	6 290 643	8,77
ING Životní pojišťovna N.V., pobočka pro Českou republiku	5 972 599	8,32
AXA životní pojišťovna, a.s.	3 791 940	5,28
Allianz pojišťovna, a.s.	3 620 927	5,05
Generali Pojišťovna, a.s.	2 835 053	3,95
Česká podnikatelská pojišťovna, a.s., Vienna Insurance Group	1 852 436	2,58
UNIQA pojišťovna, a.s.	1 249 422	1,74
Aviva životní pojišťovna, a.s.	966 834	1,35
AEGON Pojišťovna, a.s.	918 576	1,28
Wüstenrot, životní pojišťovna, a.s.	437 026	0,61
VICTORIA VOLKSBANKEN pojišťovna, a.s.	380 975	0,53
Hasičská vzájemná pojišťovna, a.s.	10 593	0,01

Zdroj: Vlastní zpracování

Pro následnou komparaci bylo vybráno pět největších pojišťoven podle objemu předepsaného pojistného v životním pojištění na českém pojistném trhu za rok 2010. Mezi tyto pojišťovny patří Česká pojišťovna, a.s., Komerční pojišťovna a.s., Pojišťovna České spořitelny, a.s., Vienna Insurance Group, Kooperativa pojišťovna, a.s., Vienna Insurance Group, ČSOB Pojišťovna, a.s., člen holdingu ČSOB.

3.2 Česká pojišťovna, a.s.

Česká pojišťovna, a.s. (dále jen Česká pojišťovna) je pojišťovnou s dlouholetou tradicí, od roku 1991 zůstává největší pojišťovnou na českém pojistném trhu. Je univerzální

pojišťovnou, poskytuje individuální životní a neživotní pojištění a také pojištění pro malé, střední a velké klienty v oblasti průmyslových, podnikatelských rizik a rizik v zemědělství.

Česká pojišťovna spravuje téměř devět milionů pojistných smluv. Celkové předepsané pojistné podle České asociace pojišťoven v roce 2010 činilo 38,4 miliardy Kč, což představovalo asi 25 % podíl na českém trhu. V oblasti neživotního pojištění se jednalo o 22,7 miliard, což je 27 % podíl a v životním o 15,7 miliard, tedy 21,8 %.

Česká pojišťovna je také největší pojišťovnou spadající pod Generali PPF Holding B.V., což je jedna z největších pojišťovacích skupin ve střední a východní Evropě. Působí ve 14 zemích. Součástí Finanční skupiny České pojišťovny jsou ČP Invest, investiční společnost, a.s., Česká pojišťovna ZDRAVÍ, a.s. a Penzijní fond České pojišťovny, a.s..

Česká pojišťovna se nachází na více než 3 000 obchodních místech, disponuje 3 900 zaměstnanci a 5 600 obchodními zástupci. Česká pojišťovna získala mnoho ocenění jak od svých klientů, tak také od odborníků. V letech 2004 až 2007 byla vyhodnocena jako Pojišťovna roku v soutěži MasterCard Banka roku, zůstává nejdůvěryhodnější pojišťovnou v České republice, mimo jiné je také jednou ze tří společností, které získaly ocenění Olympijská značka. V hodnocení světové agentury Standard & Poor's dosahuje ratingu A+ se stabilním výhledem.

3.2.1 Charakteristika pojištění DIAMANT

DIAMANT je životní pojištění, které se přizpůsobuje momentální životní situaci klienta a zároveň mu umožňuje zhodnocovat finanční prostředky. Pojištění si mohou sjednat osoby ve věku od 15 do 85 let. Pojištění musí být uzavřeno nejméně na dobu tří let. Minimální pojistné je 350 Kč a lze jej platit pouze měsíčně. Minimální pojistná částka pro případ smrti je 10 000 Kč. V případě dožití se sjednaného věku je pojištěnému vyplacena aktuální hodnota fondu. V případě úmrtí je obmyšlené osobě vyplacena pojistná částka plus hodnota fondu.

Životní pojištění DIAMANT je pružné životní pojištění. Celou řadu jeho vlastností lze v průběhu pojištění měnit. Pojistník může ovlivnit délku pojištění, výši pravidelně placeného pojistného, výši pojistné částky, počet pojištěných osob, investiční program, může kdykoli přidat, zrušit nebo změnit parametry volitelných pojištění. Pokud se pojistník dostane do tíživé životní situace, je možné přerušit placení pojistného, pojistník tak zůstává, v závislosti na výši naspořených prostředků, po určitou dobu pojištěn, i když nic neplatí. Volnou hotovost pak lze využít k úhradě mimořádného pojistného, které je umístěno do pojistníkem zvoleného

investičního programu. Minimální výše mimořádného pojistného je 1 000 Kč. Pojistník může také využít mimořádných výběrů peněz, které si formou pojištění spoří.

K životnímu pojištění DIAMANT lze sjednat celou řadu připojištění. Patří mezi ně připojištění závažných onemocnění, kritických onemocnění, pojištění trvalé invalidity, kdy je klient zproštěn povinnosti placení pojistného, pojistka přitom běží dál a povinnost platit pojistné přebírá Česká pojišťovna. Dále má klient možnost připojistit se pro případ nemoci, kdy připojištění obsahuje výplatu denní dávky při pracovní neschopnosti, denní podpory při pobytu v nemocnici a plateb pojistného při pracovní neschopnosti. Na stejnou smlouvu lze kromě pojištěného pojistit až devět dalších dospělých osob nebo dětí, které si mohou sjednat úrazové pojištění, které pokrývá dobu nezbytného léčení úrazu, hospitalizace v nemocnici, trvalé následky úrazu, trvalou invaliditu následkem úrazu, smrt následkem úrazu a smrt následkem úrazu v motorovém vozidle. Pojišťovna k tomuto produktu dále nabízí asistenční služby. Zdravotní a úrazová asistence umožní klientovi v případě potřeby konzultovat otázky související se zdravotním stavem nebo najít nejbližšího lékaře, pohotovost, či lékárnu. V případě hospitalizace v důsledku úrazu, či nemoci nebo v případě, že se klient stane imobilní nebo bude mít změněnou pracovní schopnost, získá nárok na osobního asistenta a další služby. Asistenční služby lze zvolit ve variantě Medik nebo Medik plus. Konzervativní klienti mají možnost sjednání garantované výplaty při dožití, která bude vyplacena bez ohledu na aktuální výnosnost fondů a která bude součástí kapitálové hodnoty vyplacené při dožití konce pojištění.

Klient si může sám zvolit, jakým způsobem se budou peníze na jeho pojistné smlouvě zhodnocovat. Jednotlivé varianty se od sebe liší výší možných výnosů a mírou rizik. Klient má možnost investovat do vyváženého fondu fondů, který je vhodný pro klienty hledající vyvážený poměr mezi rizikem a potenciálním zhodnocením ve střednědobém až dlouhodobém horizontu. Další možností je vložení prostředků do dynamického fondu fondů, který je ideálním nástrojem pro klienty, kteří počítají s dosažením vyššího zhodnocení za cenu vyššího kolísání hodnoty podílového fondu. Pojišťovna také nabízí možnost zhodnocování finančních prostředků prostřednictvím garantované technické úrokové míry, její nevýhodou je však nižší potenciální výnos. Klient má dále možnost vybrat si z deseti fondů, nabídka obsahuje Fond peněžního trhu, Fond korporátních dluhopisů (Dluhopisový fond), Fond globálních značek (Akciový fond), Fond ropného a energetického průmyslu, Zlatý fond, Fond nemovitostních akcií, Fond farmacie a biotechnologie, Fond živé planety, Fond nových ekonomik a Smíšený fond. Klient může rezervotvornou část pojistného najednou ukládat do

více fondů a průběžně měnit alokační poměr. Pokud si klient nechce nastavit alokační poměr sám, může využít nabídku několika fondů, které jsou aktivně řízeny portfolio manažery.

3.3 Komerční pojišťovna, a.s.

Komerční pojišťovna, a.s. (dále jen Komerční pojišťovna) je univerzální pojišťovnou, která se zaměřuje především na oblast životního pojištění. Právě v oblasti životního pojištění se Komerční pojišťovna umístila podle ČAP v žebříčku předepsaného pojistného na českém pojistném trhu za rok 2010 na druhém místě s celkovým objemem 8,69 miliard korun, což činilo 12 % podíl na trhu životního pojištění.

Komerční pojišťovna je součástí Finanční skupiny Komerční banky. Na konci roku 2010 byla Komerční banka hodnocena ratingem A agentury Standard & Poor's se stabilním výhledem. Pobočky Komerční pojišťovny se nacházejí přímo na pobočkách Komerční banky. Komerční banka a tedy i Komerční pojišťovna disponuje 395 pobočkami.

Komerční pojišťovna je také členem Finanční skupiny Société Générale Group, která je jednou z největších finančních skupin v eurozóně a působí v 83 zemích.

3.3.1 Charakteristika pojištění VITAL INVEST

VITAL INVEST je investiční životní pojištění pro případ smrti a dožití, které nabízí klientovi možnost aktivního zapojení do rozhodování o investování vložených peněz a zároveň garantované zajištění v případě nenadálých životních událostí. Pojištění je možno si sjednat ve věku 18 až 94 let (69 let pro pojištění smrti), maximální doba trvání pojištění je do 99 let, v případě pojištění smrti 70 let. Minimální pojistné je ve výši 500 Kč.

Pojištění VITAL INVEST obsahuje pojištění pro případ dožití, kdy pojistník na konci pojištění obdrží aktuální hodnotu všech prostředků v jednotlivých fondech k datu ukončení smlouvy. Dále nabízí pojištění pro případ smrti a to ve čtyřech variantách, které se liší výší pojistného spotřebovaného na krytí rizika. Pevná pojistná částka pro případ smrti je pak počítána na základě volby varianty, pojistné doby, vstupního věku a pohlaví. V případě vzniku pojistné události je oprávněné osobě vyplacena částka složená ze dvou částí, a to z pevné pojistné částky a vyšší z částek, aktuální hodnota pojistné částky k datu úmrtí nebo dosud zaplacené pojistné, které bylo investováno do fondů. Tato záruka návratnosti investice je poskytována každému klientovi do 70 let věku, přičemž maximální limit krytí je 3 miliony Kč.

VITAL INVEST je flexibilní pojištění, které reaguje na změny potřeb pojistníka. V průběhu pojištění lze změnit výši a frekvenci platby pravidelně placeného pojistného, změnit variantu pojištění, to znamená změnu výše pevné pojistné částky, změnit alokační poměr pojistného (vztahuje se na nově investované pojistné), přesunout prostředky mezi fondy (týká se již investovaného pojistného), zaplatit mimořádné pojistné nebo zažádat o mimořádný výběr pojistného, změnit dobu trvání smlouvy, změnit variantu úrazového pojištění, to znamená změnit výši pojistných částek.

K pojištění VITAL INVEST lze rozšířit o komplexní úrazové připojištění, kdy jsou nabízeny 4 různé úrovně pojistných částek až do výše 1 milion korun. Připojištění obsahuje krytí smrti následkem úrazu, trvalé následky úrazu a poškození úrazem.

Zaplacené pojistné po odečtení pojistného na krytí rizika je investováno do fondů. Investiční strategii si klient volí sám podle svého očekávání a vztahu k investičnímu riziku. Podle vztahu k riziku si pojistník může zvolit Fond s garantovaným zhodnocením, který garantuje zhodnocení bez rizika. Pro rok 2012 je garantované zhodnocení 2,2 %. Dále má na výběr Konzervativní fond zajišťující bezpečnou investici s nízkým rizikem za cenu nižších výnosů, Balancovaný fond, který je optimální kombinací středního investičního rizika s potenciálem vyššího zhodnocení, Dynamický fond nabízející potenciálně vysoký výnos za předpokladu akceptování kolísání hodnoty investice a Dynamický fond plus určený zkušeným investorům požadujícím vysoké zhodnocení za předpokladu akceptování rizik spojených s investováním na globálních světových trzích. Podkladovými aktivy těchto fondů jsou podílové fondy Investiční kapitálové společnosti Komerční banky – KB Konzervativní profil, KB Vyvážený profil, KB Růstový profil a KB Dynamický profil. Fond s garantovaným zhodnocením je spravován přímo Komerční pojišťovnou a skladba jeho finančního umístění je v souladu se zákonem o pojišťovnictví.

Dále klient může kombinovat následující Zajištěné fondy: Optimo komodity, Optimo, Forte 9, Forte 7, Forte, Forte 5, Forte 4, u nichž má klient ke splatnosti fondu garanci 100% návratnosti částky vložené do fondů, po odečtení správních nákladů. Dále Forte 8 a Forte 6, u těchto fondů má klient ke splatnosti garanci 90% návratnosti vložené částky, rovněž po odečtení správních nákladů a fondy Forte 3, Forte 2 a Forte, kdy je klientovi garantován při splatnosti fondu 13% výnos. Podkladová aktiva těchto fondů jsou spravována Sociétés Générale. Prodej Zajištěných fondů, vyjma fondu Optimo komodity byl již ukončen. Zvolenou strategii může klient kdykoli změnit, požádat o přesun investovaného pojistného mezi jednotlivými fondy na základě dosaženého a očekávaného vývoje.

3.4 Pojišťovna České spořitelny, a. s., Vienna Insurance Group

Pojišťovna České spořitelny, a. s., Vienna Insurance Group (dále jen Pojišťovna České spořitelny) byla založena v roce 1992, roku 1993 zahájila svou činnost pod názvem Živnostenská pojišťovna. V té době jejím cílem bylo poskytovat pojišťovací služby zejména pro podnikatelskou sféru. V následujících letech se nabídka začala rozšiřovat také o oblast životního pojištění.

V roce 1995 došlo ke kapitálovému vstupu České spořitelny. V současnosti se Česká spořitelna řadí mezi nejlépe kapitálově vybavené pojišťovny v České republice. V roce 2001 začala pojišťovna vystupovat pod názvem Pojišťovna České spořitelny. V dalších letech byla prodána společnosti Kooperativa neživotní část pojišťovny a Pojišťovna České spořitelny se začala specializovat pouze na prodej životního pojištění.

V oblasti životního pojištění se Pojišťovna České spořitelny řadí na třetí místo podle objemu předepsaného pojistného. Její celkový podíl v této oblasti je podle ČAP za rok 2010 11,87 %, což představuje zhruba 8,52 miliard korun.

Pojišťovna České spořitelny patří od roku 2008 do silné pojišťovací skupiny Vienna Insurance Group, která je jedním z předních pojišťovacích koncernů v zemích střední a východní Evropy.

Pojišťovna získala také mnoho ocenění, mimo jiné vítězství v soutěži Zlatá koruna. Získala také titul Nejlepší pojišťovna roku 2011 a Klientsky nejprívětivější pojišťovna roku 2011.

3.4.1 Charakteristika pojištění FLEXI

FLEXI životní pojištění je rodinné pojištění, v rámci jedné smlouvy lze připojistit až dva dospělá a pět dětí. Minimální vstupní věk hlavního pojištěného je 18 let, maximální vstupní věk 70, v případě sjednání omezeného rozsahu pojištění 97 let. Vstupní věk dětí musí být 0-18 let. Pojistná doba může být sjednána maximálně do věku 75 let pojištěného, v případě volby omezeného rozsahu pojištění je věkový limit 100 let.

Minimální měsíční pojistné je 300 Kč za každou dospělou osobu. Pojistná částka musí být sjednána v minimální výši 10 000 Kč. V případě, že se pojištěný dožije sjednaného konce pojištění, je mu vyplacena kapitálová hodnota pojištění. V případě smrti pojištěného je obmyšlené osobě vyplacena pojistná částka nebo kapitálová hodnota pojištění, záleží na tom, která z hodnot je vyšší.

Klient může FLEXI životní pojištění přizpůsobit své aktuální situaci. Během trvání pojištění lze změnit rozsah pojištění, výši sjednaných pojistných částek a běžného pojistného, dobu trvání, poměr rozložení pojistného do investičních fondů, frekvenci nebo techniku placení pojistného, klient také může využít možnosti dočasně přerušit placení pojistného. Klient má možnost měnit poměr mezi pojištěním a spořením a průběžně vkládat mimořádné pojistné. Pojištění je zajímavé také tím, že má klient možnost získat bonus za věrnost, který je ve výši 5 % ze sjednaného a skutečně zaplaceného pojistného, pojištěný ho získá za prvních 15 let trvání smlouvy, přičemž podmínkou je uzavření smlouvy na minimálně 20 let. Pokud u klienta nedojde během pěti let k pojistné události, pak za každých takovýchto pět let získá bonus za bezeškodní průběh ve výši 10 % z celkového rizikového pojistného.

Klient si může kromě základního povinného pojištění smrti z jakýchkoli příčin a dožití vybrat z velkého množství připojištění, jako je pojištění smrti následkem úrazu, trvalých následků úrazu, denního odškodného za dobu léčení úrazu, pracovní neschopnosti z důvodu nemoci, hospitalizace, velmi vážných onemocnění, invalidity s jednorázovou výplatou pojistné částky, invalidity nebo dlouhodobé péče s výplatou doživotní renty, pojištění doživotní kapitálové renty, zproštění od placení pojistného nebo pojištění kapitálové hodnoty. Pro děti lze sjednat, kromě základního povinného pojištění, pojištění velmi vážných onemocnění, hospitalizace a úrazovou složku pojištění pro děti.

Z rezervotvorné složky pojistného má klient možnost vytvořit si své vlastní investiční portfolio. Investovat může do garantovaného fondu nebo do investičních fondů. Má na výběr ze sedmi fondů akcií: PSČ Fond akciový, Top Stocks, ESPA Stock America, ESPA Stock Europe – Active, ESPA Stock Japan, Sporotrend a ESPA Stock BRICK, dvou dluhopisových fondů - Sporobond, Trendbond a jednoho fondu nemovitostí, REICO ČS Nemovitostní fond. Pro klienta jsou také připraveny tři doporučené investiční strategie, a to konzervativní, vyvážená a progresivní strategie.

Pojištění nabízí Program řízení investic, který slouží k ochraně před výkyvy na finančních trzích. Fondy jsou v rámci tohoto programu vybírány tak, aby alokace pojistného a převod kapitálové hodnoty zajistily co nejnížší riziko v závislosti na investičním horizontu konkrétní pojistné smlouvy. Klient si také může zvolit program zamykání výnosů, který chrání dosažené zhodnocení v pojistné smlouvě. Výnosy ze všech zvolených investičních fondů jsou 1 krát ročně převedeny do garantovaného fondu pro mimořádné pojistné.

3.5 Kooperativa pojišťovna, a.s., Vienna Insurance Group

Kooperativa pojišťovna, a.s., Vienna Insurance Group (dále jen Kooperativa) byla založena roku 1991 jako první komerční pojišťovna na území bývalého Československa. Nyní je druhou největší pojišťovnou na českém pojistném trhu. Jedná se o univerzální pojišťovnu, nabízející pojištění pro občany, firmy, až po velké korporace.

Kooperativa patří stejně jako Pojišťovna České spořitelny do pojišťovací skupiny Vienna Insurance Group, která se roku 2009 stala největší finanční skupinou na českém trhu životního pojištění. V současnosti působí ve 24 zemích světa.

Kooperativa je podle objemu celkového předepsaného pojistného druhou největší pojišťovnou na českém pojistném trhu. Podle výsledků ČAP zaujímá podíl 19,8 %, tedy téměř 30,9 miliard korun. V oblasti neživotního pojištění je podíl 26,8 %, tedy 22,5 miliard, v životním pojištění 11,65 %, což představuje 8,36 miliard.

Pojišťovna ke konci roku 2010 zaměstnávala 3 754 pracovníků na několika stech pobočkách. Kooperativa je držitelem mnoha ocenění, stala se Pojišťovnou roku za rok 2008, 2009 i 2010, v prestižní soutěži Zlatá koruna získala za rok 2011 dvě zlaté, jednu stříbrnou a jednu bronzovou korunu a hlavní cenu Novinka roku za povinné ručení NA100PRO.

3.5.1 Charakteristika pojištění PERSPEKTIVA

Univerzální životní pojištění PERSPEKTIVA je produkt pro celou rodinu, na jedné smlouvě lze pojistit až 5 osob, 2 dospělé a 3 děti. Minimální vstupní věk pojištěného je 18 let, maximální vstupní věk 70 let. Pro dítě lze pojištění sjednat, jakmile dosáhne stáří 1 dne, nejpozději však v 17 letech věku. Pojištění může být sjednáno nanejvýš do 80 let.

Běžné pojistné je možné platit ročně, pololetně, čtvrtletně nebo měsíčně, minimální výše ročního pojistného je 4 800 Kč. Minimální výše pro sjednání pojistné částky se odvíjí od vstupního věku pojištěného. Od 18 do 60 let je to částka 50 000 Kč, od 61 let 20 000 Kč. Lze také sjednat speciální částku pro případ smrti ve výši 10 000 Kč. V tomto případě se nezkoumá zdravotní stav pojištěného. V případě dítěte se tato částka zvyšuje až v 18 letech z nuly na 10 000 Kč.

Pojištění lze kdykoli přizpůsobit potřebám klienta. Klient může změnit výši pojistného, pojistné částky, riziková připojištění, provést změnu dalších pojištěných osob, investiční strategie, prodloužit pojistnou dobu nebo odložit výplatu pojistného plnění. Během trvání pojištění může na účet vložit mimořádné pojistné a kdykoli ho zase vybrat. Dále má

pojištěný možnost zvolit variantu pojistného plnění. V případě smrti je mu vyplacena buď sjednaná pojistná částka plus hodnota účtu nebo sjednaná pojistná částka nebo hodnota účtu, a to vyšší z obou variant. V případě dožití si klient může zvolit buď jednorázovou výplatu nebo výplatu formou důchodu po zvolenou dobu nebo výplatu doživotního důchodu.

V rámci pojištění je klientovi nabízen bonus. Na počátku pojištění si může zvolit jedno ze tří pojistných plnění zdarma. Jedná se o pojištění pro případ smrti následkem úrazu s pojistnou částkou ve výši dvojnásobku ročního pojištění, pojištění pro případ plné invalidity následkem úrazu s jednorázovým pojistným plněním ve výši čtyřnásobku ročního pojistného nebo pojištění pro případ plné invalidity následkem úrazu se zproštěním od placení pojistného po dobu čtyř let. Pojišťovna také poskytuje prémii za bezeškodní průběh na konci pojištění, která se určuje jako procentní podíl z pojistného uhrazeného za pojištěná rizika, který je vyplacen hlavnímu pojištěnému na konci pojištění v případě, že během pojištění nedojde k žádné pojistné události ze sjednaných rizikových pojištění.

K základnímu pojištění existuje celá řada připojištění, v případě dospělé osoby se jedná o pojištění pro případ smrti pro hlavního pojištěného, pojištění pro případ smrti druhého pojištěného, úrazové pojištění osob pro případ smrti následkem úrazu, trvalých následků úrazu s progresivním plněním, tělesného poškození způsobeného úrazem, pracovní neschopnosti, pobytu v nemocnici a denního odškodnění následkem úrazu, pojištění pro případ vážných onemocnění, pobytu v nemocnici, pracovní neschopnosti, plné invalidity s výplatou důchodu nebo pojistné částky, plné invalidity následkem úrazu s výplatou důchodu nebo pojistné částky, pojištění důchodu pro pozůstalé a zdravotní asistenční službu MediKompas. Pro děti lze sjednat úrazové pojištění dětí pro případ trvalých následků způsobených úrazem s progresivním plněním, tělesného poškození a denního odškodného následkem úrazu, pojištění pro případ pobytu dítěte v nemocnici a také zdravotní asistenční službu MediKompas. Tato služba podává klientovi informace z oblasti zdravotnictví, při zdravotních problémech zprostředkuje pojištěnému rychlou konzultaci s lékařem, zajistí vyšetření, popřípadě hospitalizaci v co nejkratším možném termínu.

Prostřednictvím pojištění PERSPEKTIVA může klient investovat do garantovaného fondu a několika druhů podílových fondů, které může kombinovat a volně mezi nimi přecházet. Fondy, které lze prostřednictvím pojištění PERSPEKTIVA nakoupit jsou fondy fondů, složení portfolia jednotlivých fondů je velmi rozmanité a reaguje na momentální situaci na světových trzích. Fondy, ze kterých si klient volí, jsou ERSTE-SPARINVEST Konzervativní fond, ERSTE-SPARINVEST Dynamický fond, ERSTE-SPARINVEST

Progresivní fond, C-Quadrat Arts Balanced s využitím investování do podílových fondů, C-Quadrat Arts Dynamic s využitím investování do podílových fondů, C-Quadrat Strategie AMI s využitím investování do podílových fondů, Conseq Active Invest Vyvážené portfolio, Conseq Active Invest Dynamické portfolio, Komoditní fond, Conseq Horizont Invest, Garantovaný fond a Vkladový fond pro mimořádné pojistné.

3.6 ČSOB Pojišťovna, a.s., člen holdingu ČSOB

Současná ČSOB Pojišťovna, a.s., člen holdingu ČSOB (dále jen ČSOB Pojišťovna) byla založena roku 1992, pod svým nynějším názvem působí od roku 2003, kdy změnila po odkupu podniku ČSOB Pojišťovna, a.s. svou obchodní firmu z IPB Pojišťovna, a.s. do dnešní podoby. Jedná se o univerzální pojišťovnu, která poskytuje služby občanům a živnostníkům, také malým a středním podnikům a velkým korporacím.

ČSOB Pojišťovna je z 25 % ve vlastnictví Československé obchodní banky, a.s., dalších 75 % je v rukou společnosti KBC Verzerigen. Finanční skupina KBC Group je jednou z největších finančních institucí v Belgii, ovládá značnou část světového finančního trhu. Působí ve více než 30 zemích světa, zaměstnává přes 55 tisíc zaměstnanců.

Podle objemu celkového předepsaného pojistného je se svým podílem 6,6 % 4. největší tuzemskou pojišťovnou. V rámci životního pojištění zaujímá podíl 8,77 %, v případě neživotního pojištění je podíl 4,68 %.

ČSOB Pojišťovna je členem mnoha profesních asociací, jako například České asociace pojišťoven, České kanceláře pojistitelů, Českého jaderného poolu a Poolu pojištění záruky proti úpadku cestovní kanceláře. Je také přidruženým členem I.N.I. (International Network of Insurance), což jí umožňuje uzavírat pojistné kontrakty po celém světě.

ČSOB Pojišťovna v roce 2010 obhájila rating A- se stabilním výhledem. V roce 2010 získala rovněž ocenění Nejlepší pojišťovna roku, které vyhláší Hospodářské noviny za kvalitu poskytovaného servisu a dlouhodobě silnou a stabilní pozici pojišťovny na trhu.

3.6.1 Charakteristika pojištění VARIACE

VARIACE je investiční životní pojištění, které spojuje pojistnou ochranu s investováním do podílových fondů. Pojištění je určeno všem ve věku od 14 do 70 let. Musí být sjednáno na dobu alespoň 10 let, nejvýše však do 80 let pojištěného. Minimální výše měsíčního pojistného je 500 Kč, lze jej platit měsíčně, čtvrtletně, pololetně i ročně. Pojistná částka se pohybuje od 50 000 Kč.

Pojištění VARIACE je velmi variabilní produkt. Během trvání pojištění si klient může určit, kolik bude platit na pojistném, míru ochrany a poměr mezi ochranou a investicí. Sám si také určuje investiční strategii, podle níž se budou zhodnocovat vložené prostředky, může disponovat naspořenými prostředky, vybírat peníze, podle aktuální potřeby může také vložit mimořádné pojistné. Bezplatnou součástí pojištění jsou asistenční služby, které zahrnují například lékařské a právní poradenství po telefonu, komfortní dopravu do nemocnice a zpět, v případě potřeby také zprostředkování péče o domácnost, hlídání dětí nebo seniorů nebo krmení domácích zvířat.

Základem pojištění je pojištění pro případ smrti nebo dožití. K tomuto základu lze sjednat v případě dospělých pojištění pro případ smrti a vážné choroby, plné invalidity následkem nemoci nebo úrazu, plné invalidity následkem úrazu, trvalých následků úrazu, smrti následkem úrazu s dvojnásobným plněním při dopravním úrazu, léčení úrazu (denní odškodné), hospitalizace následkem nemoci nebo úrazu, hospitalizace následkem úrazu. Pro děti lze navíc sjednat připojištění trvalých následků úrazu, léčení úrazu (denní odškodné) a hospitalizace následkem úrazu.

Klient má možnost investovat prostředky do Garantovaného fondu, který mu zaručí jistotu a garantovaný výnos nebo do pěti investičních fondů, které může vzájemně kombinovat. Každý fond se vyznačuje jiným stupněm rizika a předpokládaného výnosu. Chráněný fond je vhodný pro opatrné investory, kteří neradi riskují a požadují vyšší výnos, než nabízí termínovaný vklad v bance. Růstový fond je doporučen opatrným investorům, kteří požadují za cenu menší jistoty, vyšší výnos. Do Dynamického fondu investují dynamičtí investoři, pro které je akceptovatelné krátkodobé kolísání hodnoty investice a očekávají vyšší výnos až v průběhu delšího období. Akciový mix je určen pro dynamické investory, kteří požadují dlouhodobě ty nejvyšší výnosy i za cenu vyššího rizika a nevdí jim větší kolísání hodnoty jejich investice. Realitní mix využívají dynamičtí investoři, kteří rádi experimentují a požadují dlouhodobě ty nejvyšší výnosy i za cenu vyššího rizika a akceptují větší kolísání hodnoty jejich investice. Vybranou investiční strategii může klient v průběhu pojištění měnit.

Pojištění VARIACE nabízí také automatickou ochranu, což je možnost, že se před koncem pojištění začne automaticky část prostředků převádět z výnosnějších, ale rizikovějších fondů do méně rizikových. Jedním z nich je například Chráněný fond, u kterého cena podílových jednotek nemůže klesnout pod 90 % nejvyšší ceny dosažené v minulosti.

4 Výběr optimálního produktu pro konkrétní subjekt

V první části kapitoly je charakterizován subjekt, pro který je vybírán optimální produkt investičního životního pojištění, popsány jsou varianty a kritéria. Následně jsou kritériím stanoveny váhy pomocí metody párového srovnávání a Saatyho metody, které jsou zprůměrovány. Ohodnocení variant je provedeno Metodou váženého součinu. V závěru kapitoly je popsán výsledek porovnávání, tj. optimální produkt investičního životního pojištění pro daný subjekt.

4.1 Charakteristika zvoleného subjektu

Subjektem, pro který bude vybírán optimální produkt, je žena ve věku 26 let. Je zaměstnána jako zástupce manažera v mezinárodní společnosti a její čistý měsíční příjem se pohybuje kolem 25 000 Kč. Je svobodná, bezdětná a žije s přítelem v pronájmu. Nemá žádné finanční závazky. Chce si sjednat investiční životní pojištění, které by bylo flexibilní, a zároveň by pomocí něj mohla spořit.

Pojištění by mělo trvat do jejích 60 let, aby na něj mohla uplatnit daňové zvýhodnění. Pojistnou částku pro případ smrti požaduje v hodnotě 300 000 Kč. Protože žena plánuje v budoucnu založit rodinu, mělo by pojištění umožňovat pojistnou částku průběžně měnit, tak aby pokrylo důsledky rizika smrti mnohem vyšší hodnotou. Dále by měla zájem o zproštění od placení pojistného v případě uznání invalidity 3. stupně. Zvažuje také připojištění dalších rizik, a proto je pro ni významný rozsah jejich nabídky. Je ochotná platit měsíční pojistné ve výši 1 300 Kč. Její zdravotní stav je dobrý.

4.2 Stanovení variant a kritérií

Pro výběr optimálního produktu investičního životního pojištění je nutno nadefinovat jednotlivé varianty, které budou následně hodnoceny.

- Varianta 1 (V1) – Životní pojištění DIAMANT (Česká pojišťovna),
- varianta 2 (V2) – Investiční pojištění VITAL INVEST (Komerční pojišťovna),
- varianta 3 (V3) – FLEXI životní pojištění (Pojišťovna České spořitelny),
- varianta 4 (V4) – Univerzální životní pojištění PERSPEKTIVA (Kooprativa),
- varianta 5 (V5) – Investiční životní pojištění VARIACE (ČSOB Pojišťovna).

Na základě požadavků subjektu budou porovnávána tato kritéria: kapitálová hodnota pojištění na konci pojistné doby, počet nabízených fondů, počet možných připojištění,

zproštění od placení pojistného v případě uznání invalidity 3. stupně, poplatek za vklad mimořádného pojistného, počet možných připojištění pro děti a subjektivní dojem z produktu, jeho prezentace a přístup pojišťovny. K těmto kritériím jsou přiřazeny následující požadavky:

- kritérium 1 (K1) – kapitálová hodnota pojištění na konci pojistné doby → maximální,
- kritérium 2 (K2) – počet nabízených fondů → maximální,
- kritérium 3 (K3) – počet možných připojištění → maximální,
- kritérium 4 (K4) – zproštění od placení pojistného v případě invalidity 3. stupně → ano,
- kritérium 5 (K5) – poplatek za vklad mimořádného pojistného → minimální,
- kritérium 6 (K6) – počet možných připojištění pro děti → maximální,
- kritérium 7 (K7) – subjektivní dojem z produktu, jeho prezentace, přístup pojišťovny → maximální.

4.3 Posuzovaná kritéria

Prvním a zároveň nejdůležitějším kritériem je **kapitálová hodnota pojištění na konci pojistné doby (K1)**. Klientka požaduje, aby tato hodnota na konci pojistné doby, to znamená v jejích 60 letech, byla co nejvyšší. Vychází se z měsíčního pojistného ve výši 1 300 Kč, přičemž klientka požaduje zhodnocení 5 % p.a., je pro ni tedy akceptovatelné krátkodobé kolísání investice a očekává vyšší výnos až v průběhu delšího období. Pojistná částka pro případ smrti je sjednána v hodnotě 300 000 Kč. Konečné kapitálové hodnoty pro jednotlivé produkty byly získány od zaměstnanců pojišťoven a jsou uvedeny v tabulce 4.1.

Tab. 4.1: Konečné kapitálové hodnoty pro jednotlivé varianty (K1)

Varianta	Konečné kapitálové hodnoty (Kč)
V1	1 307 494
V2	1 288 996
V3	1 001 036
V4	1 110 970
V5	1 152 178

Zdroj: Vlastní zpracování

Dalším kritériem je **počet nabízených fondů (K2)**. Ten by měl být co nejvyšší, aby klientce umožnil vkládat prostředky v souladu s její investiční strategií a postoji k riziku. Fondy k jednotlivým produktům jsou popsány v kapitolách 3.2.1 – 3.6.1, v tabulce 4.2 je proto uveden pouze jejich počet.

Tab. 4.2: Počet nabízených fondů u jednotlivých variant (K2)

Varianta	Počet nabízených fondů
V1	13
V2	5
V3	11
V4	12
V5	6

Zdroj: Vlastní zpracování

Klientka také zvažuje pojistit se proti důsledkům dalších rizik, proto je pro ni důležitý **počet možných připojištění (K3)**, který by měl být co nejvyšší. Stejně jako fondy, byla také možná připojištění vyjmenována v kapitolách 3.2.1 – 3.6.1. Do uvedených počtů připojištění nejsou zahrnuta připojištění pro děti. Počet možných připojištění je zobrazen v tabulce 4.3.

Tab. 4.3: Počet možných připojištění u jednotlivých variant (K3)

Varianta	Počet možných připojištění
V1	10
V2	1
V3	11
V4	12
V5	9

Zdroj: Vlastní zpracování

Klientka má také zájem o **zproštění od placení pojistného v případě uznání invalidity 3. stupně (K4)**. Toto připojištění však neposkytují všechny z nabízených variant. Klientka jej nemá možnost využít u varianty 2, pojištění VITAL INVEST a varianty 4, pojištění PERSPEKTIVA. Možnost získat toto připojištění je shrnuta v tabulce 4.4.

Tab. 4.4: Možnost zproštění od placení pojistného v případě uznání invalidity 3. stupně (K4)

Varianta	Možnost zproštění
V1	ano
V2	ne
V3	ano
V4	ne
V5	ano

Zdroj: Vlastní zpracování

Dalším kritériem je výše **poplatku za vklad mimořádného pojistného (K5)**. Hodnota tohoto poplatku by měla být co nejnižší, žena totiž plánuje kromě běžného pojistného vkládat také mimořádné pojistné, a díky tomu získat větší výnosy. Výše poplatku je určena jako rozdíl mezi nákupní a prodejní cenou za podílové jednotky. U porovnávaných produktů se jedná o procenta z nákupní ceny. Výše poplatků je zobrazena v tabulce 4.5.

Tabulka 4.5: Výše poplatku za vklad mimořádného pojistného (K5)

Varianta	Výše poplatku za vklad mimořádného pojistného (%)
V1	2,8
V2	3
V3	1,5
V4	3
V5	0,7

Zdroj: Vlastní zpracování

Protože klientka v budoucnu plánuje založit rodinu a chce tedy na svou smlouvu připojistit i vlastní děti, je pro ni také důležitý **počet možných připojištění pro děti (K6)**. Tato hodnota by měla být co nejvyšší. Počty připojištění pro děti u jednotlivých variant jsou uvedeny v tabulce 4.6.

Tab. 4.6: Počet možných připojištění pro děti (K6)

Varianta	Počet možných připojištění pro děti
V1	1
V2	0
V3	3
V4	6
V5	3

Zdroj: Vlastní zpracování

Posledním kritériem je **subjektivní dojem z produktu, jeho prezentace a přístup pojišťovny (K7)**. Jedná se o velmi subjektivní kritérium, přesto hraje důležitou roli v rozhodování klienta. Zahrnuje dostupnost informací k produktu na internetových stránkách pojišťovny a jejich přehlednost, dále výskyt pobočky v místě bydliště a přístup zaměstnance pojišťovny, jeho vstřícnost, znalosti, snahu poradit. Produkt mohl získat 0 – 5 bodů, přičemž 5 je nejvyšší ohodnocení. Hodnoty jsou shrnuty v tabulce 4.7.

Tab. 4.7: Bodové ohodnocení subjektivního dojmu z produktu, jeho prezentace, přístupu pojišťovny (K7)

Varianta	Bodové ohodnocení
V1	4
V2	3
V3	5
V4	4
V5	4

Zdroj: Vlastní zpracování

Hodnoty kritérií srovnávaných variant jsou shrnuty v tabulce 4.8.

Tab. 4.8: Hodnoty kritérií srovnávaných variant

Kritérium		Varianta				
Název	Jednotka	V1	V2	V3	V4	V5
K1	Kč	1 307 494	1 288 996	1 001 036	1 110 970	1 152 178
K2	počet	13	5	11	12	6
K3	počet	10	1	11	12	9
K4	ano x ne	ano	ne	ano	ne	ano
K5	%	2,8	3	1,5	3	0,7
K6	počet	1	0	3	6	3
K7	body	4	3	5	4	4

Zdroj: Vlastní zpracování

4.4 Stanovení vah metodou párového srovnávání

Pomocí metody párového srovnávání subjekt posuzuje kritéria postupně po dvojicích a určuje, které z nich je pro něj významnější. Určí tedy, která kritéria pro něj jsou více důležitá a která méně. Podle toho jim budou následně stanoveny váhy. Určení důležitostí kritérií je uvedeno v tabulce 4.9.

Tab. 4.9: Metoda párového srovnávání

Kritérium	K1	K2	K3	K4	K5	K6	K7	Počet
K1		1	1	1	1	1	1	6
K2			1	1	1	1	1	5
K3				1	1	1	1	4
K4					1	1	1	3
K5						1	1	2
K6							0	0
K7								1

Zdroj: Vlastní zpracování

Celkový počet uskutečněných srovnání, podle vztahu (2.3), je

$$\sum_{i=1}^n f_i = \frac{7 \cdot (7 - 1)}{2} = 21.$$

Podle vztahu (2.2) jsou na základě počtu preferencí vypočteny a na dvě desetinná místa zaokrouhleny normované váhy.

Počet preferencí, pořadí a výsledné váhy kritérií jsou uvedeny v tabulce 4.10. Nejvyšší váhu má kritérium, které získalo největší počet preferencí a je proto první v pořadí. Nejnižší váhu má naopak kritérium s nejmenším počtem preferencí a je tedy poslední v pořadí.

Tabulka 4.10: Váhy jednotlivých kritérií

Kritérium	Počet preferencí	Aktualizovaný	Pořadí	Váha
K1	6	7	1.	0,25
K2	5	6	2.	0,21
K3	4	5	3.	0,18
K4	3	4	4.	0,14
K5	2	3	5.	0,11
K6	0	1	7.	0,04
K7	1	2	6.	0,07
Σ	21	28	–	1

Zdroj: Vlastní zpracování

4.5 Saatyho metoda stanovení vah

Saatyho metoda slouží ke stanovení vah jednotlivých kritérií. Každé kritérium je postupně srovnáno se všemi ostatními a u každé srovnávané dvojice se vždy určí kolikrát více je jedno z těchto kritérií preferovanější, než kritérium druhé. Velikost preference se vyjádří pomocí bodové stupnice s deskriptory uvedené v tabulce 2.1. Stanovíme maximální rozpětí 1 až 6 bodů, které odpovídá tomu, že nejvýznamnější kritérium K1 je maximálně šestkrát významnější než kritérium nejméně významné kritérium K6. Prvky v levé části matice se určí pomocí vzorce (2.4). Ke stanovení vah kritérií pak bude použit aproximativní postup. Geometrické průměry řádků Saatyho matice se vydělí součtem všech geometrických průměrů. Určené preference kritérií a výsledné váhy jsou uvedeny v tabulce 4.11.

Tab. 4.11: Saatyho matice

Kritérium	K1	K2	K3	K4	K5	K6	K7	Geometrický průměr	Výsledné váhy
K1	1	2	2	3	4	6	5	2,83	0,32
K2	1/2	1	1	2	3	5	4	1,79	0,20
K3	1/2	1	1	2	3	5	4	1,79	0,20
K4	1/3	1/2	1/2	1	2	4	3	1,10	0,12
K5	1/4	1/3	1/3	1/2	1	3	2	0,70	0,08
K6	1/6	1/5	1/5	1/4	1/3	1	1/2	0,31	0,03
K7	1/5	1/4	1/4	1/3	1/2	2	1	0,46	0,05
Σ	–	–	–	–	–	–	–	8,96	1

Zdroj: Vlastní zpracování

Konzistence matice měřená koeficientem konzistence, podle vzorce (2.5), je 0,0853. Matice splňuje podmínku konzistence.

4.6 Srovnání vah kritérií a jejich aritmetický průměr

Výsledné hodnoty vah kritérií mohou být ovlivněny použitím metody a subjektem, kterými jsou váhy pomocí určitých metod stanovovány. Pro zvýšení spolehlivosti výsledků je proto vhodné použít větší počet metod a výsledné váhy pak určit jako aritmetický průměr vah zjištěných vybranými metodami.

Srovnání výsledných hodnot vah zjištěných metodou párového srovnávání a Saatyho metodou a jejich aritmetický průměr je uveden v tabulce 4.12.

Tab. 4.12.: Srovnání vah kritérií a jejich aritmetický průměr

Váhy kritérií	Metoda párového srovnávání	Saatyho metoda	Aritmetický průměr
v_{K1}	0,25	0,32	0,285
v_{K2}	0,21	0,20	0,205
v_{K3}	0,18	0,20	0,19
v_{K4}	0,14	0,12	0,13
v_{K5}	0,11	0,08	0,095
v_{K6}	0,04	0,03	0,035
v_{K7}	0,07	0,05	0,06
Σ	1	1	1

Zdroj: Vlastní zpracování

4.7 Metoda váženého součtu

Po stanovení vah následuje ohodnocení jednotlivých variant. Kritéria K1, K2, K3, K6 a K7 jsou maximalizačními kritérii, jejich hodnoty jsou tedy normalizovány pomocí vzorce (2.6). Kritérium K5 je minimalizační, jeho hodnota je proto normalizována za využití vzorce (2.7). U kritéria K4 je měřítkem, zda daná varianta kritérium splňuje, pokud ano, hodnota kritéria je 1, v případě, že jej nesplňuje, je hodnota kritéria 0.

Následně je určen celkový užitek variant, který je vypočítán podle vzorce (2.8).

Normalizované hodnoty kritérií jsou shrnuty v tabulce 4.13.

Tab. 4.13: Normalizované hodnoty kritérií

Kritérium	Varianta				
Název	V1	V2	V3	V4	V5
K1	1,00	0,94	0,00	0,36	0,49
K2	1,00	0,00	0,75	0,88	0,13
K3	0,82	0,00	0,91	1,00	0,73
K4	1,00	0,00	1,00	0,00	1,00
K5	0,09	0,00	0,65	0,00	1,00
K6	0,17	0,00	0,50	1,00	0,50
K7	0,50	0,00	1,00	0,50	0,50

Zdroj: Vlastní zpracování

Váhy kritérií, součin vah a jim odpovídajících hodnot kritérií (V1-V5), celkový užitek variant a jejich konečné pořadí jsou shrnuty v tabulce 4.14.

Tab. 4.14: Souhrn vypočtených hodnot a stanovení konečného pořadí kritérií

Kritérium		Varianta				
Název	Váha	V1	V2	V3	V4	V5
K1	0,285	0,285	0,2679	0	0,1026	0,1397
K2	0,205	0,205	0	0,1538	0,1804	0,0256
K3	0,19	0,1558	0	0,1729	0,19	0,1387
K4	0,13	0,13	0	0,13	0	0,13
K5	0,095	0,0086	0	0,0618	0	0,095
K6	0,035	0,0585	0	0,0175	0,035	0,0175
K7	0,06	0,03	0	0,06	0,03	0,03
Celkový užitek $u(V_i)$	–	0,8729	0,2679	0,596	0,538	0,5765
Pořadí	–	1.	5.	2.	4.	3.

Zdroj: Vlastní zpracování

4.8 Optimální produkt pro konkrétní subjekt

Výběr optimálního produktu investičního životního pojištění pro konkrétní subjekt byl proveden pomocí metod vícekritériálního rozhodování. Váhy byly stanoveny pomocí metod založených na párovém srovnávání, a to Fullerovy metody a Saatyho metody. Výsledné váhy kritérií pak byly určeny jako aritmetický průměr těchto metod. Za použití Metody váženého součtu pak byly normalizovány hodnoty kritérií a vypočtena celkový užitek jednotlivých variant, který udává konečné pořadí porovnávaných variant. Toto pořadí je uvedeno v tabulce 4.15.

Tab. 4.15: Konečné pořadí porovnávaných variant

Pořadí	Varianta	Produkt	Celkový užitek
1.	V1	DIAMANT	0,8729
2.	V3	FLEXI	0,596
3.	V5	VARIACE	0,5765
4.	V4	PERSPEKTIVA	0,538
5.	V2	VITAL INVEST	0,2679

Zdroj: Vlastní zpracování

Nejlepší variantou pro konkrétní subjekt je varianta 1, životní pojištění **DIAMANT** od České pojišťovny, s celkovým užitekem 0,8729. Maximálního ohodnocení dosáhlo ve třech ze sedmi srovnávaných kritérií. Klient v rámci tohoto pojištění získá na konci pojistné doby nejvyšší kapitálovou hodnotu, nabízí také největší počet fondů a zproštění od placení pojistného v případě uznání invalidity 3. stupně. Co se týče počtu připojištění, je třetí nejlepší. V rámci subjektivního dojmu z produktu ztratilo pouze jeden bod z pěti možných

Druhým nejlepším produktem je varianta 3, **FLEXI** životní pojištění od Pojišťovny České spořitelny. Celkový užitek této varianty je 0,596. Pojištění dosáhlo nejlepšího výsledku u kritéria subjektivní dojem z produktu, prezentace a přístupu pojišťovny a klient u něj má možnost zproštění od placení pojistného v případě uznání invalidity 3. stupně. Nabízí druhý největší počet připojištění a připojištění pro děti, poplatek za vklad mimořádného pojištění je druhý nejmenší. U nejvýznamnějšího kritéria, kapitálové hodnoty na konci pojistné doby, však dosáhlo nejhoršího výsledku.

Třetí v pořadí je varianta 5, investiční životní pojištění **VARIACE** od ČSOB Pojišťovny, které získalo celkový užitek 0,5765. Klient v rámci tohoto pojištění zaplatí nejnižší poplatek za vklad mimořádného pojistného a má jistotu zproštění od placení pojistného v případě uznání invalidity 3. stupně. Je druhé nejlepší u kritéria subjektivní dojem z produktu, prezentace a přístupu pojišťovny a počtu možných připojištění pro děti. U ostatních kritérií si vede průměrně.

Varianta 4, univerzální životní pojištění **PERSPEKTIVA** od pojišťovny Kooperativa, skončila jako čtvrtá, s celkovým užitekem 0,538. Nabízí největší počet připojištění a připojištění pro děti. Je druhé nejlepší v rámci kapitálové hodnoty na konci pojistné doby a počtu nabízených fondů. U kritéria subjektivní dojem z produktu, prezentace a přístupu pojišťovny ztrácí pouze jeden bod, klient si však u něj nemá možnost sjednat připojištění zproštění od placení pojistného v případě uznání invalidity 3. stupně.

Nejméně vhodným produktem pro daný subjekt je investiční pojištění **VITAL INVEST** od Komerční pojišťovny, s celkovým užitekem 0,2679. Je třetí nejlepší v rámci kapitálové hodnoty na konci pojistné doby, v případě ostatních kritérií však dosáhlo nejnižších ohodnocení.

5 Závěr

Životní pojištění je pro člověka od nepaměti důležitou součástí života. Poskytuje mu ochranu v případě tíživých životních situací, kompenzaci ztráty příjmu, finanční pomoc při léčení úrazu, či jiných vážných chorob a zároveň jistotu zabezpečení blízkých, v případě jeho úmrtí. Důležitost zabezpečit sebe a své blízké si lidé uvědomují, což se projevuje ve stále rostoucím počtu uzavíraných smluv životního pojištění.

Pojišťovny nabízí široký výběr produktů životního pojištění. Člověk si může zvolit samostatné pojištění pro případ smrti nebo pro případ dožití, nebo kombinaci obou, která v sobě spojuje možnost pojištění a spoření. Životní pojištění plní také další funkce, může sloužit jako spořicí nebo investiční prostředek. Záleží tedy opravdu pouze na volbě klienta, jak si produkt přizpůsobí svým potřebám a povaze.

Cílem této práce bylo zvolit optimální produkt investičního životního pojištění pro konkrétní subjekt. Výběr probíhal mezi produkty pěti pojišťoven, a to životním pojištěním DIAMANT od České spořitelny, investičním životním pojištěním VITAL INVEST od Komerční pojišťovny, FLEXI životním pojištěním od Pojišťovny České spořitelny, univerzálním životním pojištěním PERSPEKTIVA od pojišťovny Kooperativa a investičním životním pojištěním VARIACE od ČSOB Pojišťovny.

V teoretické části byla uvedena charakteristika životného pojištění, základní pojmy, jeho role v ekonomice a členění. Byla zde také popsána podstata investičního životního pojištění, základní parametry a také fondy, do kterých může klient investovat. Dále se tato část zabývala metodami vícekritériálního rozhodování, metodami stanovení vah a ohodnocení variant, kde byli charakterizováni základní zástupci a popsány postupy použití.

V následující části byl popsán trh životního pojištění v České republice a na základě podílu na celkovém předepsaném pojistném v životním pojištění za rok 2010 bylo vybráno pět pojišťoven. U každé z nich byl zvolen jeden produkt investičního životního pojištění. Následně byly vybrané pojišťovny a jejich produkty charakterizovány.

V další části byl vybrán nejlepší produkt investičního životního pojištění. Nejprve bylo nutné charakterizovat subjekt, pro který probíhala volba produktu. Následně byla zvolena kritéria, na základě kterých byly produkty srovnávány.

Pro výběr byly použity metody vícekritériálního rozhodování. V prvním kroku byly kritériím přiřazeny váhy metodou párového srovnávání a Sattyho metodou stanovení vah.

Výsledné váhy obou metod byly následně zprůměrovány. Na základě metody váženého součtu pak byly jednotlivé varianty ohodnoceny a byl jim přiřazen celkový užitek. Jako optimální produkt byla zvolena varianta, jejíž celková užitnost je nejvyšší. Nejvhodnějším produktem pro konkrétní subjekt je životní pojištění DIAMANT od České pojišťovny, které dosáhlo nejvyššího celkového užitku 0,8729. Druhým nejlepším produktem bylo zvoleno FLEXI životní pojištění od Pojišťovny České spořitelny s celkovým užitekem této varianty 0,596. V závěsu za ním skončilo investiční životní pojištění VARIACE od ČSOB Pojišťovny, které získalo celkový užitek 0,5765, je tedy třetí nejlepší variantou. Jako čtvrtá varianta se zařadilo univerzální životní pojištění PERSPEKTIVA od pojišťovny Kooperativa, s celkovým užitekem 0,538. Jako nejméně vhodná varianta investičního pojištění pro daný subjekt bylo určeno investiční pojištění VITAL INVEST od Komerční pojišťovny, s nejnižším celkovým užitekem 0,2679.

Seznam použité literatury

- [1] BROŽOVÁ, H., M. HOUŠKA a T. ŠUBRT. *Modely pro vícekritériální rozhodování*. 2.vyd. Praha: Credit, 2003. 172 s. ISBN 80-213-1019-7.
- [2] ČESKÁ ASOCIACE POJIŠŤOVEN. *ČAP: O nás* [online]. ČAP [10.2.2012]. Dostupné z: <http://www.cap.cz/Folder.aspx?folder=Lists%2fMenu%2fO+n%C3%A1s>
- [3] ČESKÁ ASOCIACE POJIŠŤOVEN. *ČAP: Výroční zpráva 2010* [online]. ČAP [25.11.2011]. Dostupné z: http://www.cap.cz/ItemF.aspx?list=DOKUMENTY_01&view=pro+web+V%C3%BD o%C4%8Dn%C3%AD+zpr%C3%A1vy
- [4] ČESKÁ POJIŠŤOVNA, A.S.. *O nás* [online]. [14.2.2012]. Dostupné z: <http://www.ceskapojistovna.cz/profil>
- [5] ČESKÁ POJIŠŤOVNA, A.S.. *Životní pojištění DIAMANT* [online]. [14.2.2012]. Dostupné z: <http://www.ceskapojistovna.cz/p?zivotni-pojisteni-diamant>
- [6] ČSOB POJIŠŤOVNA, A.S., ČLEN HOLDINGU ČSOB. *Investiční životní pojištění VARIACE* [online]. [17.2.2012]. Dostupné z: <http://www.csobpoj.cz/cs/produkty/zivotni-pojisteni/Stranky/pojisteni-variace.aspx>
- [7] ČSOB POJIŠŤOVNA, A.S., ČLEN HOLDINGU ČSOB. *O Pojišťovně* [online]. [17.2.2012]. Dostupné z: <http://www.csobpoj.cz/cs/o-spolecnosti/Stranky/o-spolecnosti.aspx>
- [8] DUCHÁČKOVÁ, Eva a Jaroslav DAŇHEL. *Teorie pojistných trhů*. 1. vyd. Praha: Professional Publishing 2005. 223 s. ISBN 978-80-7431-015-7.
- [9] DUCHÁČKOVÁ, Eva. *Principy pojištění a pojišťovnictví*. 3. přeprac. vyd. Praha: Ekopress 2009. 224 s. ISBN 978-80-86929-51-4.
- [10] FIALA, P., J. JABLONSKÝ a M. MAŇAS. *Vícekritériální rozhodování*. 1.vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická, 1994. 316 s. ISBN 80-7079-748-7.
- [11] FOTR, Jiří a kol. *Manažerské rozhodování*. 1.vyd. Praha: Ekopress, 2006. ISBN 80-86929-15-9.
- [12] HRUŠKOVÁ, Jana. *Komparace produktů investičního životního pojištění a výběr optimálního produktu*. Ostrava, 2011. Bakalářská práce. Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava, Fakulta ekonomická, Katedra financí.
- [13] CHLAPÍKOVÁ, Martina. *Ověření metod výběru optimálního pojistného produktu na bázi multikritériálního rozhodování*. Ostrava, 2011. Diplomová práce. Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava, Fakulta ekonomická, Katedra financí.

- [14] KOLEKTIV AUTORŮ ČAP. *Životní pojištění*. 1. vyd. Praha: Grada 2002, 104 s. ISBN 80-247-0146-4.
- [15] KOMERČNÍ POJIŠŤOVNA, A.S. *Investiční pojištění VITAL INVEST* [online]. [14.2.2012]. Dostupné z: <http://www.kb-pojistovna.cz/cs/pojisteni/zivotni-pojisteni/investicni-pojisteni-vital-invest/popis.shtml>
- [16] KOMERČNÍ POJIŠŤOVNA, A.S.. *Výroční zprávy* [online]. [14.2.2012]. Dostupné z: <http://www.kb-pojistovna.cz/cs/kb-pojistovna/vyrocní-zpravy.shtml>
- [17] KOOPERATIVA POJIŠŤOVNA, A.S., VIENNA INSURANCE GROUP. *O nás* [online]. [16.2.2012]. Dostupné z: <http://www.koop.cz/o-nas/>
- [18] KOOPERATIVA POJIŠŤOVNA, A.S., VIENNA INSURANCE GROUP. *Univerzální životní pojištění PERSPEKTIVA* [online]. [16.2.2012]. Dostupné z: <http://www.koop.cz/nase-produkty/pojisteni-osob/univerzalni-zivotni-pojisteni-perspektiva/>
- [19] MĚŠEC.CZ. *Typy otevřených podílových fondů* [online]. [20.11.2011]. Dostupné z: <http://trhy.mesec.cz/pruvodci/podilove-fondy/typy-otevrenych-podilovych-fondu/>
- [20] POJIŠŤOVNA ČESKÉ SPOŘITELNY, A.S., VIENNA INSURANCE GROUP. *FLEXI životní pojištění* [online]. [16.2.2012]. Dostupné z: <http://www.pojistovnacs.cz/flexi-zivotni-pojisteni/>
- [21] POJIŠŤOVNA ČESKÉ SPOŘITELNY, A.S., VIENNA INSURANCE GROUP. *O nás* [online]. [16.2.2012]. Dostupné z: <http://www.pojistovnacs.cz/o-nas/>
- [22] Zákon č. 277/2009 Sb. o pojišťovnictví
- [23] Zákon č. 37/2004 Sb. o pojistné smlouvě a o změně souvisejících zákonů
- [24] Zákon č. 586/1992 Sb. o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů
- [24] ZMEŠKAL, Zdeněk. *Vícekriteriální hodnocení variant a analýza citlivosti při výběru produktů finančních institucí* [online]. [20.1.2012]. Dostupné z: http://www.ekf.vsb.cz/miranda2/export/sitesroot/ekf/konference/cs/okruhy/frpfi/rocnik-2009/prispevky/dokumenty/Zmeskal.Zdenek_1.pdf

Seznam zkratek

apod.	a podobně
a.s.	akciová společnost
B.V.	Bestolen Vennootschap (forma obchodní společnosti v Nizozemsku)
č.	číslo
ČAP	Česká sociace pojišťoven
ČSOB	Českomoravská obchodní banka
D_j	nejnižší hodnota kritéria
KB	Komerční banka
Kč	koruna česká
f_i	počet preferencí i -tého kritéria
H_j	nejvyšší hodnota kritéria
n	počet kritérií
např.	například
N.V.	Naamloze Vennootschap (forma obchodní společnosti v Nizozemsku)
r_{ij}	normalizované hodnoty kritérií
Sb.	sbírka
s_{ii}	prvky na diagonále Saatyho matice
s_{ij}	prvky v pravé horní části Saatyho matice
s_{ji}	prvky levé dolní trojúhelníkové části Saatyho matice
tzv.	tak zvané
$u(V_i)$	celkový užitek varianty
v_i	normovaná váha i -tého kritéria
y_{ij}	hodnota j -tého kritéria pro i -tou variantu
σ^2	koefficient konzistence

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne

.....

jméno a příjmení studenta